

**Euroopa Liidu
Nõukogu**

**Brüssel, 26. juuni 2026
(OR. en)**

10958/26

**ECOFIN 881
UEM 301
ECB
EIB**

SAATEMÄRKUSED

Saatja:	Euroopa Komisjoni peasekretär, allkirjastanud Martine DEPREZ, direktor
Kättesaamise kuupäev:	25. juuni 2026
Saaja:	Thérèse BLANCHET, Euroopa Liidu Nõukogu peasekretär
Komisjoni dok nr:	COM(2026) 585 final
Teema:	KOMISJONI ARUANNE EUROOPA PARLAMENDILE JA NÕUKOGULE LÄHENEMISARUANNE 2026 (koostatud kooskõlas Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 140 lõikega 1)

Käesolevaga edastatakse delegatsioonidele dokument COM(2026) 585 final.

Lisatud: COM(2026) 585 final

EUROOPA
KOMISJON

Brüssel, 24.6.2026
COM(2026) 585 final

KOMISJONI ARUANNE EUROOPA PARLAMENDILE JA NÕUKOGULE
LÄHENEMISARUANNE 2026

(koostatud kooskõlas Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 140 lõikega 1)

{SWD(2026) 585 final}

1. ARUANDE EESMÄRK

Euro on mõeldud kogu Euroopa Liidu ühisrahaks. Ligikaudu 355 miljonit inimest euroala 21 liikmesriigis kasutab seda praegu iga päev. Euro praktiliste eeliste hulka kuuluvad stabiilsemad hinnad, inimeste ja ettevõtete väiksemad tehingukulud, läbipaistvamad ja konkurentsivõimelisemad turud ning suurenenud ELi-sisene ja rahvusvaheline kaubandus. Euro on maailmas teine enim kasutatud vääring.

Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 140 lõikes 1 on sätestatud, et vähemalt kord kahe aasta järel või kui seda taotleb mõni liikmesriik, mille suhtes on kehtestatud erand,¹ annavad komisjon ja Euroopa Keskpank nõukogule aru liikmesriikide edusammudest, mida liikmesriigid, mille suhtes on kehtestatud erand, on saavutanud majandus- ja rahaliiduga seotud kohustuste täitmisel. Komisjoni ja EKP viimased korrapärased lähenemisaruanded võeti vastu 2024. aasta juunis.

25. veebruaril 2025 esitas Bulgaaria taotluse lähenemise *ad hoc* hindamiseks. Pärast Bulgaaria kohta lähenemisaruande koostamist ja komisjoni ettepaneku põhjal otsustas nõukogu 2025. aasta juulis, et Bulgaaria on täitnud vajalikud tingimused euro kasutuselevõtuks 1. jaanuaril 2026².

Käesolevas 2026. aasta lähenemisaruandes käsitletakse viit liikmesriiki, mille suhtes on kehtestatud erand: Poolat, Rootsit, Rumeeniat, Tšehhit ja Ungarit³. Üksikasjalikum hinnang nende liikmesriikide lähenemise tasemele on esitatud käesolevale aruandele lisatud komisjoni talituste töödokumendis⁴.

ELi toimimise lepingu artikli 140 lõike 1 kohaselt tuleb aruannetes vaadelda liikmesriigi õigusnormide, sealhulgas liikmesriigi keskpanga põhikirja kooskõla ELi toimimise lepingu artiklitega 130 ja 131 ning Euroopa Keskpankade Süsteemi (EKPS) ja Euroopa Keskpanga põhikirjaga (edaspidi „EKPSi/EKP põhikiri“). Samuti tuleb aruannetes käsitleda seda, kas asjaomane liikmesriik on saavutanud püsiva lähenemise kõrge taseme, i) lähtudes sellest, kuidas liikmesriik on täitnud nelja lähenemiskriteeriumi (hindade stabiilsus, riigi rahanduse seisund, vahetuskursi stabiilsus ja pikaajalised intressimäärad), ning ii) võttes arvesse teisi majandusliku lõimumise ja lähenemise seisukohalt olulisi tegureid, mida on ELi toimimise lepingu artikli 140 lõike 1 viimases lõigus nimetatud. Nelja nimetatud lähenemiskriteeriumi on üksikasjalikumalt käsitletud aluslepingutele lisatud protokollis (protokoll nr 13 lähenemiskriteeriumide kohta).

Käesolevas aruandes esitatud lähenemishinnang on koostatud 2025. aastal ja 2026. aasta esimesel poolel aset leidnud mitme olulise majandus- ja poliitikasuundumuse kontekstis. 2025. aastal häiris üleilmseid kaubavooge ja suurendas poliitilist ebakindlust USA kaubanduspoliitika volatiilsus ja USA kaubandustariifide tõus, kuigi see osutus algselt teatatust väiksemaks. Hoolimata sellisest keerulisest väliskeskkonnast püsis ELi majandus vastupidav ja jätkas stabiilset kasvu. Pärast mõõdukat 1,0 % majanduskasvu 2024. aastal kogus ELi majandus 2025. aastal hoogu ja SKP kasvas 1,4 %. Kasvu toetasid tugev tööturg, inflatsioonisurve leevenemine ja soodsad finantstingimused. Pärast jõudmist haripunkti 2022.–2023. aastal langes aastane tarbijahinnainflatsioon 2024. aastal 2,6 %-le ja 2025. aastal 2,5 %-le. Tänu madalamatele energiahindadele ja teenuste inflatsiooni aeglustumisele jätkas see 2025. aasta esimesel poolel langust kogu ELis ning stabiliseerus seejärel teisel poolaastal ja 2026. aasta kahel esimesel kuul ligikaudu 2 % juures.

¹ Liikmesriike, kes ei ole veel täitnud euro kasutuselevõtuks vajalikke tingimusi, nimetatakse liikmesriikideks, mille suhtes on kehtestatud erand. Taani leppis enne Maastrichti lepingu vastuvõtmist kokku loobumisklauslis ega osale majandus- ja rahaliidu kolmandas etapis.

² Nõukogu 8. juuli 2025. aasta otsus (EL) 2025/1407, mis käsitleb euro kasutuselevõtmist Bulgaarias 1. jaanuaril 2026 (ELT L 1407, 14.7.2025, lk 1–4).

³ Aluslepingutele lisatud protokoll nr 16 (teatavate Taanit käsitlevate sätete kohta) kohaselt on Taanil ühisraha suhtes erand ning ELi toimimise lepingu artiklis 140 osutatud menetluse saab algatada üksnes Taani taotlusel. Kuna Taani ei ole sellist taotlust esitanud, ei ole Taanit käesolevas aruandes käsitletud.

⁴ Käesolevas aruandes on andmed esitatud 17. juuni 2026. aasta seisuga. Lähenemise hindamine põhineb mitmesugustel kuupõhistel lähenemisnäitajatel, mis on arvutatud kuni 2026. aasta maini.

Sõja puhkemine Lähis-Idas 28. veebruaril 2026 muutis aga seda pilti oluliselt, tekitades lähiajaloo kõige olulisema üleilmse energiavarustuse häire. Lähis-Ida konfliktile järgnes Hormuzi väina peaaegu täielik sulgemine, mis vähendas meritsi tehtavaid nafta ja veeldatud maagaasi tarneid ning tõi kaasa energiahindade tõusu. Lähis-Ida konflikti puhkemise ja käesolevas lähenemisaruandes jätkusuutlikkuse hindamise aluseks oleva komisjoni 2026. aasta kevadise majandusproгноosi tehniliste eelduste aluskuupäeva (29. aprill) vahelisel ajal tõusid nafta- ja gaasihinnad vastavalt 65 % ja 50 %, mis kiirendas oluliselt energiainflatsiooni. Hinnasurve peaks järk-järgult suurenema, kuna kasvavad energiakulud kanduvad läbi tootmisahela ja kantakse osaliselt edasi tarbijatele. Komisjoni 2026. aasta kevadise majandusproгноosi väliseeldustes võetakse arvesse energiakaupade futuurihindade suundumust proгноosi koostamise ajal. Need energiakaupade hinnaeeldused osutavad tarnetingimuste suhteliselt kiirele, kuigi osalisele normaliseerumisele, kusjuures nafta- ja gaasihinnad peaksid 2027. aastaks stabiliseeruma tasemel, mis on ligikaudu 20 % üle sõjaeelse taseme.

Samal ajal kujutab Venemaa jätkuv agressioonisõda Ukraina vastu endast märkimisväärset ohtu Euroopa julgeolekule ja seepärast tuleb lähitulevikus kaitsekulutusi suurendada. Sellega seoses esitas komisjon 2025. aasta märtsis kava „ReArm Europe“ / „Kaitsevalmidus 2030“ raames kaitsepaketi. Selle kava raames kutsus komisjon liikmesriike üles taotlema stabiilsuse ja kasvu paktis sätestatud riikide vabastusklausli kohaldamist, mis annab neile ELi eelarve-eeskirjade raames täiendava eelarvepoliitilise manööverdamisruumi üleminekuks püsivalt kõrgematele kaitsekulutustele. Soovitatud netokulude kavast vabastusklausli alusel kavandatud kõrvalekalde ülemmäär on 1,5 % SKPst ja seda saab kasutada nelja aasta jooksul. Lisaks antakse uue Euroopa julgeolekumeetmete rahastamisvahendi (SAFE) raames kuni 150 miljardit eurot laene, et aidata ELi liikmesriikidel kiiresti ja märkimisväärselt suurendada investeeringuid Euroopa kaitsevõimesse.

Riiklike taaste- ja vastupidavuskavade kiirem rakendamine enne taaste- ja vastupidavusrahastu sulgemist aasta lõpus ning edusammud 2021.–2027. aasta ühtekuuluvuspoliitika programmide rakendamisel peaksid osaliselt kompenseerima praeguse geopoliitilise ebastabiilsuse negatiivseid tagajärgi ja aitama kaasa euroalasse mittekuuluvate ELi liikmesriikide lähenemisprotsessile. Lisaks sellele, et taaste- ja vastupidavusrahastu ning ühtekuuluvuspoliitika programmid soodustavad kiiremat majanduskasvu ja riigi rahanduse paranemist, edendavad need liikmesriikide pikaajalist majanduskasvu ja vastupidavust, toetades suuremahulisi reforme ja investeeringuid, mis aitavad lahendada nii pikaajalisi kui ka uusi probleeme, nagu energiavarustuse mitmekesistamine. 2026. aasta mai lõpuks oli taaste- ja vastupidavusrahastust tehtud väljamakseid 405,9 miljardit eurot, mis moodustab ligikaudu 70 % taaste- ja vastupidavusrahastu raames eraldatud toetuse kogusummast. Ajavahemikul 2021–2027 eraldab EL ühtekuuluvuspoliitika raames liikmesriikidele 420 miljardit eurot. Ühtekuuluvuspoliitika on keskendunud valdkondadele, mis on lähenemise ja konkurentsivõime edendamise seisukohast kriitilise tähtsusega. Sellega toetatakse pikaajalisi investeeringuid kooskõlas ELi prioriteetidega, soodustatakse ELi SKP kasvu ning sellel on eriti suur mõju liikmesriikidele ja piirkondadele, mis on selle poliitika peamised kasusaajad. Ühtekuuluvuspoliitika vahehindamine, mis viidi lõpule 2025. aasta sügisel, andis liikmesriikidele suurema paindlikkuse ja stiimulid kasutada olemasolevaid vahendeid kiiremini, kiirendada programmi rakendamist ja viia rahastamine paremini kooskõlla ELi peamiste prioriteetidega.

22. aprillil 2026 võttis komisjon vastu teatise „AccelerateEU“, milles esitati terviklik meetmete pakett, et tegeleda kasvavate energiakuludega ja veelgi vähendada sõltuvust volatiilsetest fossiilkütuste turgudest, suunates samal ajal Euroopa stabiilsele teele energiasõltumatuse suunas. Kava eesmärk on leevendada energiahindade järsu tõusuga silmitsi seisvate tarbijate olukorda ning kiirendada üleminekut puhtale, turvalisele ja taskukohasele energiale. Paljud liikmesriigid on võtnud eelarvepoliitilisi meetmeid, et leevendada kõrgete energiahindade sotsiaalset ja majanduslikku mõju kodumajapidamistele ja ettevõtjatele. Komisjoni 2026. aasta kevadise majandusproгноosi kohaselt on selliste meetmete eelarveline kogukulu 2026. aastal 14,6 miljardit eurot ehk 0,07 % ELi SKPst, kusjuures liikmesriikide vahel on suured erinevused.

3. juunil 2026 avaldas komisjon 2026. aasta Euroopa poolaasta kevadpaketi. Pakett hõlmab komisjoni hinnangut selle kohta, kuidas liikmesriigid järgivad asjakohaseid nõukogu soovitusi

eelarvepoliitika kohta. Kümne liikmesriigi puhul, kelle suhtes kohaldatakse praegu ülemäärase eelarvepuudujäägi menetlust, sealhulgas Ungari, Poola ja Rumeenia, hindas komisjon meetmeid, mis on võetud vastuseks ülemäärase eelarvepuudujäägi menetluse raames esitatud nõukogu soovitudele. Teiste liikmesriikide puhul, kelle suhtes praegu ülemäärase eelarvepuudujäägi menetlust ei kohaldata, sealhulgas Tšehhi ja Rootsi, hindas komisjon keskpika perioodi kavade rakendamisel tehtud edusamme ja asjaomaste nõukogu soovitude järgimist. Liikmesriikide puhul, kelle eelarve kohandamise periood on keskpika perioodi kavade raames nelja aasta asemel seitse aastat (sealhulgas Rumeenia), hindas komisjon ka pikendamise aluseks olevate reformi- ja investeerimiskohustuste põhietappide rakendamist. Samuti teatas komisjon, et liikmesriigid, kes võtavad meetmeid Euroopa energiajulgeoleku tugevdamiseks ja fossiilkütustest loobumise kiirendamiseks, võivad taotleda piiratud eelarvepaindlikkust praeguse riikide kaitsekulutuste vabastusklausli alusel. Liikmesriigi taotlusel võib klausli kohaldamisala laiendada, et see hõlmaks alates 2026. aasta veebruarist võetud meetmeid, millega vähendatakse sõltuvust imporditud fossiilkütustest, kusjuures ajavahemikul 2026–2028 kohaldatakse sihtotstarbelist aastast ülempiiri (0,3 % SKPst) ja kumulatiivset ülempiiri (0,6 % SKPst).

Lähenemiskriteeriumid

Kui uuritakse, kas **liikmesriikide õigusnormid**, sealhulgas nende liikmesriikide keskpankade põhikiri, mille suhtes on kehtestatud erand, **on kooskõlas** ELi toimimise lepingu artikliga 130 ja artikli 131 kohase nõude täitmise kohustusega, hinnatakse rahastamiskeelust (ELi toimimise lepingu artikkel 123) ja finantsasutuste eesõiguste keelust (ELi toimimise lepingu artikkel 124) kinnipidamist, kooskõla EKPSi eesmärkide (ELi toimimise lepingu artikli 127 lõige 1) ja ülesannetega (ELi toimimise lepingu artikli 127 lõige 2) ning muid aspekte, mis on seotud liikmesriikide keskpankade liitumisega eurosüsteemiga⁵.

Hindade stabiilsuse kriteerium on ELi toimimise lepingu artikli 140 lõike 1 esimeses taandes määratletud kui „*hindade stabiilsuse kõrge taseme saavutamine; see nähtub inflatsioonimäärast, mis on hindade stabiilsuse mõttes lähedane kolme kõige paremaid tulemusi saavutava liikmesriigi omale*“.

Lähenemiskriteeriumide protokollis artiklis 1 on sätestatud, et „*hindade stabiilsuse kriteerium tähendab, et liikmesriigil on püsiva stabiilsustasemega hinnanaõtjad ning keskmine inflatsioonimäär vaadelduna ühe aasta kestel enne kontrollimist ei ületa rohkem kui 1,5 % võrra kolme kõige paremaid tulemusi saavutava liikmesriigi määra. Inflatsiooni mõõdetakse võrreldaval alusel tarbijahinnaindeksi abil, võttes arvesse riiklike määratluste erinevust*“⁶.

Püsivuse nõue tähendab, et rahuldav inflatsioonitase tuleb saavutada tänu sisendikulude ja muude hindu struktuurselt mõjutavate tegurite dünaamikale, mitte ajutiste tegurite mõjul. Seepärast hinnatakse lähenemise hindamise käigus inflatsiooniväljavaateid mõjutavaid tegureid ning viidatakse ka komisjoni hiljutisele inflatsiooniprognosile⁷.

Inflatsiooni kontrollväärtuseks arvutati 2026. aasta mais 2,7 %, võttes aluseks Küprose, Prantsusmaa ja Taani kui kolme kõige paremaid tulemusi saavutanud liikmesriigi näitajad⁸.

Ühegi liikmesriiki andmeid ei peetud inflatsiooni kontrollväärtuse arvutamisel võõrväärtusteks, kuna ühegi liikmesriigi inflatsioonimäärad ei erinenud riigipõhiste asjaolude tõttu suurel määral euroala keskmisest.

Riigi rahanduse seisundiga seotud lähenemiskriteerium on ELi toimimise lepingu artikli 140 lõike 1 teises taandes määratletud kui „*riigi rahanduse stabiilsus; see nähtub niisuguse eelarveseisundi saavutamisest, kus puudub eelarvepuudujääk, mis artikli 126 lõike 6 kohaselt on ülemäärane*“.

⁵ Liikmesriikide õigusnormide vastavuse uurimine põhineb 2026. aasta aprilli lõpuks kehtinud õigusnormidel.

⁶ Hindade stabiilsuse kriteeriumi puhul mõõdetakse inflatsiooni määruks (EL) 2016/792 määratletud tarbijahindade harmoneeritud indeksi (THHI) alusel.

⁷ Kõik käesolevas aruandes esitatud inflatsiooni- ja muude tegurite prognoosid pärinevad komisjoni 2026. aasta kevadisest majandusprognoosist. Komisjoni prognoosid põhinevad välistegureid käsitlevatel üldistel eeldustel ja eeldusel, et poliitikat ei muudeta, ning nende puhul võetakse arvesse meetmeid, mille kohta on piisavalt üksikasjalikku teavet.

⁸ Vastavad 12 kuu keskmised inflatsioonimäärad olid 0,9 %, 1,2 % ja 1,6 %.

Lisaks on lähenemiskriteeriumide protokollis artiklis 2 sätestatud, et kõnealune kriteerium tähendab, et „kontrollimise ajal ei kehti liikmesriigi suhtes nimetatud lepingu artikli 126 lõikes 6 nimetatud nõukogu otsus ülemäärase eelarvepuudujäägi olemasolu kohta“.

Vahetuskursi kriteerium on ELi toimimise lepingu artikli 140 lõike 1 kolmandas taandes määratletud kui „kinnipidamine Euroopa Rahasüsteemi vahetuskursimehhanismiga ettenähtud normaalsetest kõikumispiiridest vähemalt kahe aasta jooksul, devalveerimata oma vääringut euro suhtes“.

Lähenemiskriteeriumide protokollis artiklis 3 on sätestatud: „Euroopa Rahasüsteemi vahetuskursimehhanismis osalemise kriteerium tähendab, et liikmesriik on järginud Euroopa Rahasüsteemi vahetuskursimehhanismis ettenähtud normaalseid kõikumispiire ilma tõsiste pingeteta vähemalt kahe aasta jooksul enne kontrollimist. Eelkõige ei tohi liikmesriik olla sama aja jooksul omal algatusel devalveerinud oma raha kahepoolset keskkurssi euro suhtes“.

Käesolevas aruandes vaadeldav kaheaastane ajavahemik vahetuskursi stabiilsuse hindamiseks kestis 18. juunist 2024 kuni 17. juunini 2026. Vahetuskursi stabiilsuse kriteeriumi hindamisel võtab komisjon arvesse selliste lisanäitajate nagu välisvaluutareservide ja lühiajaliste intressimäärade muutusi. Samuti võtab komisjon arvesse poliitikameetmete (sh sekkumised valuutaturul ning vajaduse korral rahvusvaheline finantsabi) rolli vahetuskursi stabiilsuse säilitamisel.

ELi toimimise lepingu artikli 140 lõike 1 neljanda taande kohaselt on nõutav „liikmesriigi, mille suhtes on kehtestatud erand, [...] vastastikuse lähenemise ja tema vahetuskursimehhanismis osalemise püsikindlus, mis peegeldub tema **pikaajaliste intressimäärade tasemes**“.

Lisaks on lähenemiskriteeriumide protokollis artiklis 4 sätestatud: „intressimäärade lähenemiskriteerium tähendab, et vaadelduna ühe aasta kestel enne kontrollimist on liikmesriigil olnud keskmine nominaalne pikaajaline intressimäär, mis ei ületa rohkem kui kahe protsendipunkti võrra kolme [hindade stabiilsuse seisukohast] kõige paremaid tulemusi saavutava liikmesriigi määra. Intressimäärasid mõõdetakse pikatähtajaliste riigi võlakirjade või nendega võrreldavate väärtpaperite alusel, võttes arvesse riiklike määratluste erinevust“.

Intressimäära kontrollväärtus oli 2026. aasta mais 5,1 %¹⁰.

ELi toimimise lepingu artikli 140 lõike 1 kohaselt tuleb aruandes uurida ka **teisi** majandusliku lõimumise ja lähenemise seisukohalt olulisi **tegureid**. Nende hulka kuuluvad turgude integreerimine ning maksebilansi jooksevkonto, samuti tööjõu ühikukulude ja teiste hinnaindeksite arengusuunad. Arvesse võetavad lisategurid on olulised näitajad selle kohta, kas liikmesriigi lõimumine euroalaga toimuks raskusteta. Samuti aitavad nad hinnata, kas on saavutatud nõutav püsiva lähenemise kõrge tase.

Käesolevas aruandes esitatud hinnang püsiva lähenemise taseme kohta nende liikmesriikide puhul, mille suhtes on kehtestatud erand, põhineb komisjoni 2026. aasta kevadisel majandusprognosisel ja 2026. aasta Euroopa poolaasta kevadpaketi raames antud poliitilistel suunistel¹¹. Selle alus on eelkõige kevadpaketi üldteatis, sealhulgas järeldused i) stabiilsuse ja kasvu pakti alusel tehtava eelarvejärelevalve kohta ning ii) makromajandusliku tasakaalustamatuse menettluse kohta. Hinnangus osutatakse ka 2026. aasta põhjalike analüüside ja 2026. aasta riigiaruannete järeldustele. Hinnang kajastab ka komisjoni hinnanguid riigi rahanduse jätkusuutlikkuse riskide ja riikliku eelarveraamistiku kohta ning samuti taaste- ja vastupidavuskavade rakendamist. Olulised on ka töö- ja tooteturu tulemused, tööjõus osalemine, oskuste kättesaadavus, palgakujundus, sotsiaalne vastupanuvõime ja territoriaalne ühtekuuluvus, kuna need aitavad kujundada kohanemis- ja konkurentsivõimet ning suutlikkust euroalal sujuvalt osaleda.

⁹ Vahetuskursi kriteeriumile vastavuse hindamisel uurib komisjon, kas vahetuskurss on jäänud vahetuskursimehhanismi keskkursi lähedale. Samas võib ta võtta arvesse kursi tugevnemise põhjuseid vastavalt 5. aprillil 2003 Ateenas ECOFINi mitteametlikul kohtumisel vastu võetud ühisavaldusele ühinevate riikide ja vahetuskursimehhanismi kohta.

¹⁰ 2026. aasta mai kontrollväärtus arvutati Küprose, Prantsusmaa ja Taani pikaajaliste intressimäärade 12 kuu keskmise (vastavalt 3,1 %, 3,5 % ja 2,6 %) aritmeetilise keskmisena, millele liideti kaks protsendipunkti.

¹¹ COM(2026) 200 final, 3.6.2026.

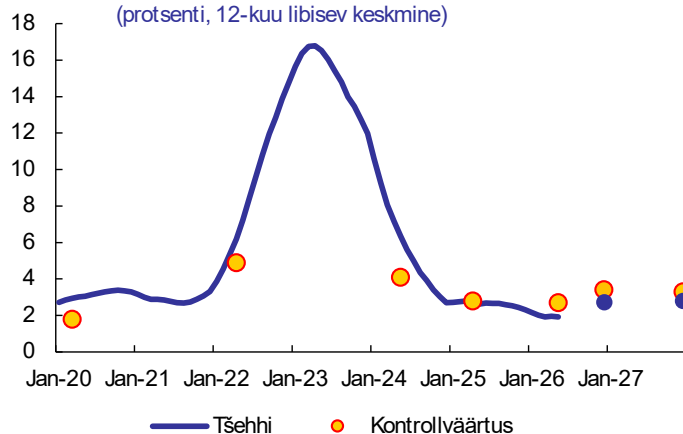
2. TŠEHHI

Õigusaktide kooskõla ja lähenemiskriteeriumide täitmise kohta antud hinnangu põhjal ning asjakohaseid lisatähtsusi arvesse võttes leiab komisjon, et Tšehhi ei täida euro kasutuselevõtu tingimusi.

Tšehhi õigusnormid, täpsemalt Tšehhi Rahvusnõukogu seadus nr 6/1993 Tšehhi keskpanga kohta (ČNB (Česká národní banka) seadus), **ei ole täielikult kooskõlas** ELi toimimise lepingu artikli 131 nõuetega. Ebakõlad on seotud keskpanga sõltumatuse, rahastamiskeelu ja keskpanga lõimumisega eurosüsteemiga, pidades silmas ČNB eesmärgi ning EKPSi/EKP ülesandeid, mis on sätestatud ELi toimimise lepingu artikli 127 lõigetes 1 ja 2 ja EKPSi/EKP põhikirja artiklites 2 ja 3. Lisaks on ka ČNB seaduses seoses EKPSi/EKP ülesannetega teatavad puudused.

Tšehhi täidab hindade stabiilsuse kriteeriumi. 2026. aasta maile eelnenud 12 kuu jooksul oli keskmine inflatsioonimäär Tšehhis 1,9 %, mis on madalam kui kontrollväärtus 2,7 %. Prognooside kohaselt tõuseb see 2026. aasta lõpuks ja langeb 2027. aasta teisel poolel, kuid peaks mõlemal aastal jääma allapoole kontrollväärtust.

Joonis 2a: Tšehhi - inflatsioonikriteerium
(protsenti, 12-kuu libisev keskmine)

Märkus: punktid joonise paremas servas näitavad prognoositavat kontrollväärtust ja 12-kuu keskmist inflatsioonimäära Tšehhis 2026. aasta detsembris ja 2027. aasta detsembris. 2020., 2022., 2024. ja 2025. aasta kontrollväärtused osutavad eelmistes lähenemisaruannetes arvatud kontrollväärtustele.

Allikas: Eurostat, komisjoni 2026. aasta kevadine majandusprognoos.

Pärast 2021.–2023. aasta kiire inflatsiooni perioodi, mis algas COVIDi-järgse taastumisega ja mida süvendas energiahinnašokk pärast Venemaa täiemahulist sissetungi Ukrainasse, hakkas THHI inflatsioon 2024. ja 2025. aastal aeglustuma (vastavalt 2,7 % ja 2,3 %). Koguinflatsiooni aeglustumine oli tingitud toiduainete hindade tõusu aeglustumisest 2024. aastal ja energiahindade tõusu aeglustumisest 2025. aastal. Teenuste inflatsioon, mis on tavaliselt suhteliselt püsiv ja tingitud palgakdest, aeglustus sel perioodil, kuid püsis tublisti üle koguinflatsiooni. Aastane inflatsioon aeglustus 2026. aasta esimesel kahel kuul veelgi, enne kui see järgnevatel kuudel kiirenes ja jõudis 2026. aasta mais 1,8 %ni, mis oli tingitud teenuste inflatsioonist ja energiainflatsiooni järsust kiirenemisest Lähis-Ida konfliktist. Aastane THHI inflatsioonimäär oli Tšehhis 2024. ja 2025. aastal keskmiselt pisut kõrgem kui euroalal tervikuna.

Komisjoni 2026. aasta kevadise majandusprognoosi kohaselt kiireneb keskmine aastane THHI inflatsioon 2026. aastal 2,7 %-le ja 2027. aastal 2,8 %-le. Prognoositud kiirenemine on tingitud energiahindade tõusust, mida tasakaalustab ainult osaliselt teenuste ja toiduainete hindade aeglasem tõus. Tarbijahinnatase oli Tšehhis 2024. aastal ligikaudu 88 % euroala keskmisest, mis osutab sellele, et pikemas perspektiivis on võimalik hinnatasemete edasine lähenemine.

Tšehhi täidab riigi rahanduse seisundiga seotud kriteeriumi. Tšehhi suhtes ei ole tehtud nõukogu otsust ülemäärase eelarvepuudujäägi olemasolu kohta. Valitsemissektori

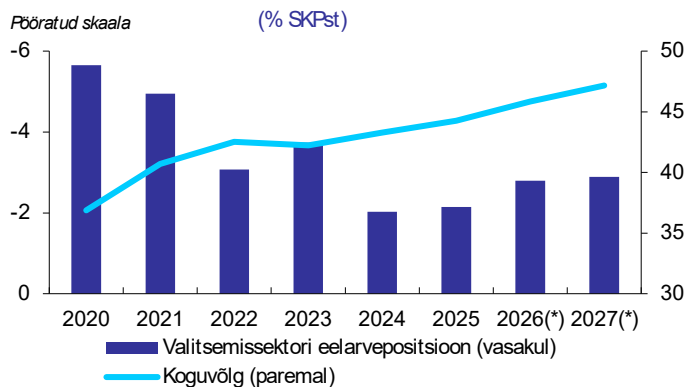
eelarvepuudujääk suurenes 2,0 %-lt SKPst 2024. aastal 2,1 %-le SKPst 2025. aastal; see kajastab kõrgemaid avaliku sektori palku ja suuremaid valitsuse toetusi taastuvatele energiaallikatele, hoolimata suuremast SKP kasvust. Komisjoni 2026. aasta kevadise majandusproгноosi kohaselt jõuab valitsemissektori eelarvepuudujääk 2026. aastal 2,8 %ni SKPst, mis on muu hulgas tingitud energiaettevõtete erakorralise kasumi maksustamise täielikust järkjärgulisest kaotamisest ja elektritarbijatelt taastuvenegiamaksu tasumise ülevõtmisest. 2027. aastal peaks valitsemissektori eelarve puudujääk olema prognooside kohaselt 2,9 %.

21. jaanuaril 2025 võttis nõukogu vastu soovitusel, millega kiidetakse heaks Tšehhi keskpika perioodi eelarve- ja struktuurikava. Kavas on esitatud eelarve kohandamise kava neljaks aastaks, kusjuures netokulude maksimaalne kasvumäär on 2025. aastal 4,5 %, 2026. aastal 2,5 %, 2027. aastal 2,6 % ja 2028. aastal 2,9 %. 2025. aasta juulis aktiveeris nõukogu Tšehhi kaitsekulutuste suurendamiseks riikide vabastusklausli, mis võimaldab Tšehhil keskpika perioodi eelarve- ja struktuurikava netokulude kavast kõrvale kalduda ja seda ületada. 3. juunil 2026 järeltas komisjon, et netokulud suurenesid Tšehhis 2025. aastal 4,9 % ning 2024. ja 2025. aastal kumulatiivselt 6,0 %. Netokulude kasv 2025. aastal oli üle soovitatud maksimaalse kasvumäära, kusjuures aastane kõrvalekalle oli 0,2 % SKPst. 2024. ja 2025. aasta kokkuvõttes jääb netokulude kumulatiivne kasvumäär alla soovitatud maksimaalse kasvumäära. Kuna Tšehhi suhtes kohaldatakse riikide vabastusklausliga võimaldatavat paindlikkust, keskendutakse nõuetele vastavuse hindamisel viimati nimetatud võrdlusele.

Netokulud peaksid 2026. aastal kasvama 6,4 %, mis ületab soovitatud kasvumäära (2,5 %). Soovitatud maksimumi ületav kõrvalekalle vastab aastasele kõrvalekaldele 1,5 % SKPst ja kumulatiivsele kõrvalekaldele 0,1 % SKPst 2024., 2025. ja 2026. aasta kokkuvõttes. Võttes arvesse riikide vabastusklausliga võimaldatud paindlikkust, jääb 2026. aastaks prognoositud kõrvalekalle praegustele kaitsekulutuste prognoosidele tuginedes riikide vabastusklausliga võimaldatud paindlikkuse piiresse.

Valitsemissektori võla suhe SKPsse kasvas 43,3 %-lt 2024. aastal 44,3 %-le 2025. aastal ning peaks prognooside kohaselt kasvama: 45,8 %-le 2026. aastal ja 47,2 %-le 2027. aastal. Selle põhjuseks on negatiivne esmane eelarvepositsioon, intressikulud ja vähemal määral ka võlga suurendav võlakooormuse muutuse ja eelarvepositsiooni vaheline erinevus, kuigi osaliselt tasakaalustab seda SKP nominaalkasv. Võla jätkusuutlikkusega seotud riskid näivad keskpikas perspektiivis olevat keskmised, kusjuures valitsemissektori võlg peaks prognooside kohaselt suurenema ligikaudu 44 %-lt SKPst 2025. aastal ligikaudu 56 %-le SKPst 2036. aastal. Tšehhi riiklik eelarveraamistik toimib hästi, kuid seisab silmitsi kasvavate probleemidega, mis on muu hulgas tingitud valitsemissektori võla järsust suurenemisest alates pandeemiast, struktuurse eelarvetasakaalu reegli järgimisest, mis nõuab täiendavaid konsolideerimismeetmeid enne 2028. aastat, ning üle 2 % SKPst jäävate kaitsekulutuste väljajätmisest riiklikust kuluraamistikust.

Joonis 2b. Tšehhi. Valitsemissektori eelarvepositsioon ja võlg

Allikas: Eurostat, Komisjoni 2026. aasta kevadine majandusproгноos.

Tšehhi ei täida vahetuskursi kriteeriumi. Tšehhi kroon ei osale vahetuskursimehhanismis. ČNB on alates 1990ndate aastate lõpust rakendanud selget inflatsiooni otsejuhtimise raamistikku,

millele lisandub ujuva vahetuskursi süsteem, mis võimaldab keskpangal valuutaturul sekkuda. 2024. aasta aprillist kuni 2025. aasta jaanuarini oli Tšehhi krooni vahetuskurs ligikaudu 25,2 Tšehhi krooni euro kohta. 2025. aasta lõpuks oli Tšehhi kroon tugevnenud 24,3-ni ja kõikus sellel tasemel kuni 2026. aasta keskpaigani. 2026. aasta mais oli kroon euro suhtes ligikaudu 2 % tugevam kui kaks aastat varem. ČNB rahapoliitika lõdvendamise tsükkel 2023. aasta detsembrist kuni 2025. aasta maini tõi kaasa Tšehhi kolme kuu PRIBORi suure ja püsiva languse ning sellest tulenevalt vähenes ka intressivahe võrreldes euroalaga (langes 2024. aasta teisel poolel alla 100 baaspunkti). Alates 2024. aasta septembrist kuni 2025. aasta keskpaigani vahe taas pisut suurenes. Seejärel stabiliseerus vahe ligikaudu 150 baaspunkti juures, jõudes 2026. aasta mais 133 baaspunkti.

Tšehhi täidab pikaajaliste intressimäärade lähenemise kriteeriumi. 2026. aasta maile eelnenud aasta jooksul oli keskmine pikaajaline intressimäär 4,5 %, mis on madalam kui kontrollväärtus 5,1 %. 2024. aasta teisel poolel Tšehhi pikaajaline intressimäär langes, jõudes septembris 3,8 %ni. Inflatsioonisurve tugevemise tingimustes tõusis see seejärel 2025. aasta detsembriks järk-järgult 4,7 %-le. 2026. aasta maiks tõusis pikaajaline intressimäär 4,9 %-le, kusjuures vahe Saksamaa võrdlusvõlakirjaga oli 184 baaspunkti.

Komisjon uuris ka **lisatäidureid**, sealhulgas maksebilansi muutusi, turgude integreerimist ja institutsioonilist keskkonda. Tšehhi maksebilansi (st jooksev- ja kapitalikonto kokku) ülejääk oli 2025. aastal 2,2 % SKPst. Tšehhi majandus on kaubandussuhete ja investeeringute kaudu tugevalt euroalaga lõimunud. Institutsioonilise keskkonnaga seotud valitud näitajad osutavad, et Tšehhi tulemused selles vallas on euroala liikmesriikide keskmisest paremad. Tšehhi finantssektor on väiksem ja vähem arenenud kui euroalal. Turupõhine rahastamine on vähem arenenud, mis kajastub selles, et aktsiaturg ja erasektori võlakirjaturg on väga väikesed. Tšehhi finantssektor on euroala finantssüsteemi hästi integreeritud, eelkõige pankade ulatusliku välisomanduse kaudu. Makromajandusliku tasakaalustamatuse menetluse raames järeldas komisjon 2026. aasta häiremehhanismi aruandes, et põhjalikku analüüsi ei ole Tšehhi puhul vaja teha.

Tšehhi taaste- ja vastupidavuskava sisaldab meetmeid mitme struktuurse probleemi lahendamiseks koostöös ELi muude rahaliste vahenditega, sealhulgas ühtekuuluvuspoliitika vahenditega, et suurendada riigi konkurentsivõimet ja stimuleerida kestlikku majanduskasvu ning vähendada territoriaalset ja sotsiaalset ebavõrdsust. Taaste- ja vastupidavusrahastust saab Tšehhi 2021.–2026. aastal 8,4 miljardi euro ulatuses toetusi ja 343 miljoni euro ulatuses laene. Tšehhi on esitanud kuus maksetaotlust, millest viit on juba hinnatud, mille tulemusel maksti 2026. aasta mai lõpuks välja kokku 6,8 miljardit eurot. Lisaks on riik täitnud ligikaudu 71 % oma taaste- ja vastupidavuskava eesmärkidest ja sihtidest. Tšehhi taaste- ja vastupidavuskava peamised reformid hõlmavad reforme taastuvenergia, heiteta liikuvuse, pikaajalise hoolduse, taskukohaste eluasemete ning huvide konflikti ja lobitöö eeskirjade vallas. Lisaks eraldatakse Tšehhile 2021.–2027. aastal ühtekuuluvuspoliitika raames 24,2 miljardit eurot. Ühtekuuluvuspoliitika raames rahastamise eesmärk on eelkõige täiendavalt toetada Tšehhi konkurentsivõimet teadusuuringute ja innovatsiooni edendamise kaudu, VKEda konkurentsivõimet, energiatõhususe parandamist, avalike tööturuasutuste ajakohastamist, oskuste arendamist ja elukestvat õpet, samuti töö- ja eraelu tasakaalu ning võrdseid võimalusi.

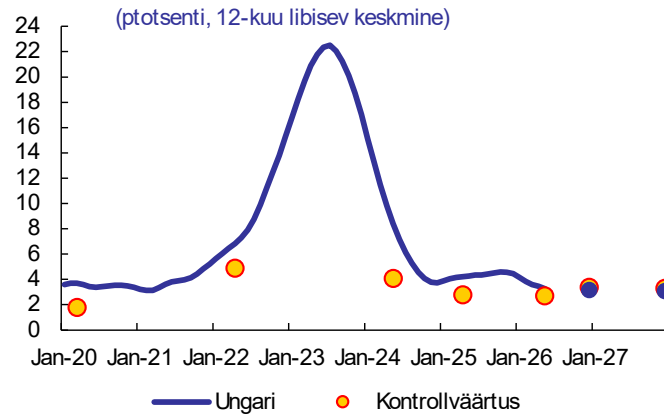
3. UNGARI

Õigusaktide kooskõla ja lähenemiskriteeriumide täitmise kohta antud hinnangu põhjal ning asjakohaseid lisatäidureid arvesse võttes leiab komisjon, et Ungari ei täida euro kasutuselevõtu tingimusi.

Ungari õigusnormid, täpsemalt seadus Ungari keskpanga kohta (MNB (Magyar Nemzeti Bank) seadus), **ei ole täielikult kooskõlas** ELi toimimise lepingu artikli 131 nõuetega. Ebakõlad on eelkõige seotud MNB sõltumatuse, rahastamiskeelu ja keskpanga lõimumisega eurosüsteemiga, pidades silmas EKPSi/EKP ülesandeid, mis on sätestatud ELi toimimise lepingu artikli 127 lõigetes 1 ja 2 ja EKPSi/EKP põhikirja artiklites 2 ja 3. Lisaks on MNB seaduses puudusi, mis on seotud MNB sõltumatuse ja tema lõimumisega eurosüsteemiga.

Ungari ei täida hindade stabiilsuse kriteeriumi. 2026. aasta maile eelnenud 12 kuu jooksul oli keskmine inflatsioonimäär Ungaris 3,3 %, mis on kõrgem kui kontrollväärtus 2,7 %. Inflatsioon peaks prognooside kohaselt aeglustuma ja langema 2026. aasta lõpuks allapoole kontrollväärtust. Seejärel peaks see ületama kontrollväärtuse 2027. aasta esimesel poolel, kuid langema sellest allapoole 2027. aasta lõpuks.

Joonis 3a: Ungari - inflatsioonikriteerium

Märkus: punktid joonise paremas servas näitavad prognoositavat kontrollväärtust ja 12-kuu keskmist inflatsioonimäära Ungaris 2026. aasta detsembris ja 2027. aasta detsembris. 2020., 2022., 2024. ja 2025. aasta kontrollväärtused osutavad eelmistes lähenemisaruannetes arvatud kontrollväärtustele.

Allikas: Eurostat, komisjoni 2026. aasta kevadine majandusprognoos.

Aastane THHI inflatsioon aeglustus Ungaris 2024. aastal, kuid kiirenes taas 2025. aastal (olles keskmiselt vastavalt 3,7 % ja 4,4 %). Aastane THHI inflatsioon kiirenes 3,9 %-lt 2024. aasta mais 5,7 %-le 2025. aasta veebruaris. Inflatsiooni kiirenemine 2024. aastal ja 2025. aasta alguses oli peamiselt tingitud kiirest teenuste inflatsioonist, mida soodustasid tugev tarbijanõudlus, kiire palgakasv ja sektoripõhised maksutõusud, kuigi reguleeritud hindadel oli 2024. aastal pärssiv mõju. Seejärel koguinflatsioon aeglustus, jõudes 2025. aasta detsembris 3,3 %ni, peamiselt madalama energiainflatsiooni tõttu. 2026. aasta alguses aeglustus see veelgi, jõudes veebruaris madalaimale tasemele 1,6 %, enne kui see järgnevatel kuudel järk-järgult kiirenes. THHI inflatsioon oli 2026. aasta mais 2,3 %, mis oli tingitud toiduainete inflatsiooni aeglustumisest, teenuste mõõdukast ümberhindamisest ja kütusehindade reguleerimisest, mille eesmärk oli piirata Lähis-Lda konfliktist tingitud naftahindade tõusu mõju. Keskmine aastane THHI inflatsioonimäär oli Ungaris 2024. ja 2025. aastal kõrgem kui euroalal tervikuna.

Komisjoni 2026. aasta kevadise majandusprognoosi kohaselt aeglustub aastane THHI inflatsioon 2026. aastal 3,2 %-le ja 2027. aastal 3,1 %-le, kusjuures omavääringu tugevnemine 2026. aastal peaks inflatsiooni pidurdama. Tarbijahinnatase oli Ungaris 2024. aastal ligikaudu 70 % euroala keskmisest, mis osutab sellele, et pikemas perspektiivis on võimalik hinnatasemete edasine lähenemine.

Ungari ei täida riigi rahanduse seisundiga seotud kriteeriumi. Ungari suhtes on tehtud nõukogu otsus ülemäärase eelarvepuudujäägi olemasolu kohta. Alates 2020. aastast on Ungari valitsemissektori eelarvepuudujääk ületanud aluslepingus sätestatud kontrollväärtust 3 % SKPst. Valitsemissektori eelarvepuudujääk vähenes 5,1 %-lt SKPst 2024. aastal ja 4,7 %-le SKPst 2025. aastal, kuid oli endiselt üle aluslepingus sätestatud kontrollväärtuse 3 % SKPst. 2025. aasta vähenemine tulenes sellest, et tulud suurenesid kuludest kiiremini, mis oli peamiselt tingitud jõulise tarbimise toel kiiresti kasvanud käibemaksutulust, samuti suurest palgatõusust, mis tõi kaasa sotsiaalkindlustusmaksete suurenemise, ja avaliku sektori investeeringute suurtest kärbetest. Komisjoni 2026. aasta kevadise majandusprognoosi kohaselt suureneb valitsemissektori eelarvepuudujääk 2026. aastal 6,2 %-le SKPst, mis on muu hulgas tingitud üksikisiku tulumaksu vähendamisest, avaliku sektori palgakasvust ning preemiatest ja ülekuludest. 2027. aastal peaks valitsemissektori eelarve puudujääk vähenema prognooside kohaselt 5,8 %-le.

18. veebruaril 2025 kiitis nõukogu heaks Ungari keskpika perioodi eelarve- ja struktuurikava. Kavas on esitatud eelarve kohandamise kava neljaks aastaks, kusjuures netokulude maksimaalne kasvumäär on 2025. aastal 4,3 %, 2026. aastal 4,0 %, 2027. aastal 3,9 % ja 2028. aastal 3,7 %. Samuti võttis nõukogu vastu soovitus ülemäärase eelarvepuudujäägi kõrvaldamiseks. Ülemäärase eelarvepuudujäägi menetluse raames soovitatud maksimaalsed netokulude kasvumäärad olid kooskõlas keskpika perioodi eelarve- ja struktuurikavas sätestatud määradega. Need on kooskõlas minimaalse aastase struktuurse kohandusega vähemalt 0,5 % SKPst, mis on ülemäärase eelarvepuudujäägi menetluse raames nõutav sihttase. Ülemäärase eelarvepuudujäägi korrigeerimise tähtaeg on 2026. aasta, mil kava kohaselt on eelarvepuudujääk 2,5 % SKPst. 2025. aasta juulis aktiveeris nõukogu Ungari kaitsekulutuste suurendamiseks riikide vabastusklausli, mis võimaldab Ungaril ülemäärase eelarvepuudujäägi menetluse kohasest korrigeerimiskavast ning keskpika perioodi eelarve- ja struktuurikava netokulude kavast kõrvale kalduda ja neid ületada.

Netokulud peaksid 2026. aastal kasvama 9,7 %, mis ületab soovitatud kasvumäära (4,0 %). Soovitatud maksimumi ületav kõrvalekaldele vastab aastasele kõrvalekaldele 2,3 % SKPst ja kumulatiivsele kõrvalekaldele 3,0 % SKPst. 3. juunil 2026 järeldas komisjon, et võttes arvesse riikide vabastusklausliga võimaldatud paindlikkust, hinnatakse, et Ungari vastas 2025. aastal netokulude maksimaalsete kasvumäärade soovitusel, kuid 2026. aastal on Ungaril prognooside kohaselt olulisuse mittevastavuse oht. Praeguses etapis hindab komisjon siiski, et Ungari on võtnud 2025. aastal tõhusaid meetmeid. Selle tulemusel peatatakse ülemäärase eelarvepuudujäägi menetlus.

Valitsemissektori võla suhe SKPsse kasvas 2024. aasta 73,5 %-lt 2025. aastal 74,6 %-le. Prognooside kohaselt suureneb see suure esmase eelarvepuudujäägi ja suurte intressikulude tõttu 2026. aastal 75,1 %ni ja 2027. aastal 76,8 %ni. Võla jätkusuutlikkusega seotud riskid näivad Ungaris keskpikas perspektiivis olevat suured, kusjuures valitsemissektori võlg peaks prognooside kohaselt suurenema ligikaudu 75 %-lt SKPst 2025. aastal ligikaudu 103 %-le SKPst 2036. aastal. Kuigi riigi eelarveraamistikku on järk-järgult viidud rohkem kooskõlla ELi õiguslike nõuetega, ei ole see edendanud läbipaistvust ega konservatiivset eelarvepoliitikat. Realistliku ja stabiilse riikliku keskpika perioodi eelarveraamistiku kehtestamine suurendaks riigi eelarvepoliitika usaldusväärsust ja tulemuslikkust. Lisaks võiks tugevdada eelarvenõukogu rolli ja sõltumatust.

(*) Komisjoni 2026. aasta kevadine majandusprognoos.

Allikas: Eurostat, Komisjoni 2026. aasta kevadine majandusprognoos.

Ungari ei täida vahetuskursi kriteeriumi. Ungari forint ei osale vahetuskursimehhanismis. Ungari kasutab ujuvkursi süsteemi, mis võimaldab keskpangal valuutaturul sekkuda. Forint nõrgenes euro suhtes 2024. aastal, kuid seejärel tugevnes 2025. aasta jooksul kuni 2026. aasta veebruari lõpuni. See kajastas MNB ja EKP rahapoliitika erinevusi, inflatsioonimäärade erinevusi ja suurenenud ebakindlust kogu perioodi jooksul. 2026. aasta märtsis põhjustas Lähis-Ida konfliktist tingitud ebakindlus forint ajutise nõrgenemise. Kuna inflatsioon lähenes euroala keskmisele, tugevnes forint pärast aprillis toimunud riiklike valimisi taas. 2026. aasta mais oli forint euro suhtes ligikaudu 8 % tugevam kui kaks aastat varem. Lühiajaliste intressimäärade vahe võrreldes euroalaga vähenes 2024. aastal ja jõudis augustis

madalaimale tasemele (299 baaspunkti), kusjuures MNB langetas oma baasintressimäära palju kiiremini kui EKP. Seejärel suurenes lühiajaliste intressimäärade vahe 2025. aastal, kui MNB jättis oma baasintressimäära muutmata ja EKP lõdvendas oma rahapoliitikat veelgi. Lühiajaliste intressimäärade vahe vähenes 2026. aastal taas veidi, jõudes mais 390 baaspunkti, kusjuures MNB langetas oma baasintressimäära 2026. aasta veebruaris, samal ajal kui EKP jättis baasintressimäärad muutmata. Lühiajalised intressimäärad langesid ka pärast aprillis toimunud valimisi.

Ungari ei täida pikaajaliste intressimäärade lähenemise kriteeriumi. 2026. aasta maile eelnenud aasta jooksul oli keskmine pikaajaline intressimäär 6,7 %, mis on oluliselt kõrgem kui kontrollväärtus 5,1 %. Ungari pikaajaline intressimäär on püsinud alates eelmisest aruandest suhteliselt stabiilne, kusjuures baasintressimäära on vaid pisut muudetud ja inflatsioon on olnud suhteliselt stabiilne. Baasintressimäära langetamine veebruaris ja inflatsiooni järsk langus 2026. aasta alguses tõid kaasa Ungari pikaajalise intressimäära languse. Lähis-Ida sõja mõjul suurenenud riskide tõttu tõusis pikaajaline intressimäär märtsis ajutiselt 7,1 %ni, mis on kõrgeim tase alates 2023. aastast. Aprilli valimiste tulemuste mõjul hakkas pikaajaline intressimäär taas langema, jõudes 2026. aasta mais 5,7 %ni. Pikaajaliste intressimäärade vahe võrreldes Saksamaaga oli 2025. aastal suhteliselt stabiilne ja vähenes seejärel 2026. aastal pärast pikaajalise intressimäära langust. Pikaajalise intressimäära vahe Saksamaa võrdlusvõlakirja suhtes oli 2026. aasta mais 260 baaspunkti.

Komisjon uuris ka **lisategureid**, sealhulgas maksebilansi muutusi, turgude integreerimist ja institutsioonilist keskkonda. Ungari maksebilanss (st jooksev- ja kapitalikonto kokku) paranes 2024. aastal 2,2 %-le SKPst, mis oli peamiselt tingitud kaubandusbilansi paranemisest. See püsis ka 2025. aastal tasemel 2,2 % SKPst, kusjuures suurenev kaubavahetuse puudujääk ja teenustekaubanduse ülejääk tasakaalustasid üksteist. Ungari majandus on kaubandussuhete ja investeeringute kaudu tugevalt euroalaga lõimunud. Institutsioonilise keskkonnaga seotud valitud näitajad osutavad, et Ungari tulemused selles vallas on paljude euroala liikmesriikidega võrreldes kehvemad. Ungaril on probleeme sellistes valdkondades nagu reguleerimise kvaliteet ja korruptsioonikontroll. Samuti on Ungari tulemused euroala keskmisest halvemad valitsemissektori tõhususe ja õigusriigi vallas. Ungari finantssüsteemi iseloomustab selliste välisosaluste suur osakaal, mis ei tegele finantsvahendusega siseriiklikus majanduses. Kui need välja arvata, on Ungari finantssüsteem vähem arenenud kui euroalal keskmiselt. Ungari pangandussektoril on finantssektoris suur ja suhteliselt stabiilne osakaal ning pangandussektor on tänu suhteliselt suurele välisomandusele tugevalt lõimunud euroala finantssüsteemiga. Aktsiaturg ja võlakirjaturg on väikesed ja suhteliselt vähem arenenud. Makromajandusliku tasakaalustamatuse menettluse raames jõudis komisjon 2026. aasta häiremehhanismi aruandes järeldusele, et Ungari puhul tuleb teha põhjalik analüüs. Põhjalikus analüüsis jõuti järeldusele, et Ungaris esineb haavatavus, mis seotud valitsemissektori suure võla ja rahastamisvajaduse, kulupõhise konkurentsivõime ja eluasemehindadega. Võttes arvesse põhjalikus analüüsis esitatud hinnangut, leiab komisjon oma teatises 2026. aasta Euroopa poolaasta kevadpaketi kohta, et Ungaris esineb jätkuvalt makromajanduslik tasakaalustamatus.

Ungari taaste- ja vastupidavuskava sisaldab meetmeid mitme struktuurse probleemi lahendamiseks koostöös ELi muude rahaliste vahenditega, sealhulgas ühtekuuluvuspoliitika vahenditega, et suurendada riigi konkurentsivõimet ja stimuleerida kestlikku majanduskasvu ning vähendada territoriaalset ja sotsiaalset ebavõrdsust. Taaste- ja vastupidavusrahastust saab Ungari 2021.–2026. aastal 10 miljardi eurot. Ungari taaste- ja vastupidavuskavaga ette nähtud peamised reformid hõlmavad reforme õigusriigi (nt kohtusüsteem, korruptsioonivastane võitlus, riigihanked), kestliku transpordi, energeetika, veemajanduse ja ringmajanduse, maksustamise ja eelarveraamistiku valdkonnas. Lisaks eraldatakse Ungarile 2021.–2027. aastal ühtekuuluvuspoliitika raames 23,7 miljardit eurot. Ühtekuuluvuspoliitika raames rahastamise eesmärk on täiendavalt toetada Ungari konkurentsivõimet, sealhulgas innovatsiooni ja kõrgtehnoloogia kasutuselevõtu edendamise kaudu, rohepööret ja ülespoole suunatud sotsiaalset lähenemist, sealhulgas vaesuse vähendamise ning haridussüsteemide ja oskuste arendamise kaudu. Ungari on teinud edusamme ühtekuuluvuspoliitika rakendamisel, kuid lahendamist vajavaid probleeme esineb endiselt ning märkimisväärsed sotsiaalsed ja piirkondlikud erinevused püsivad.

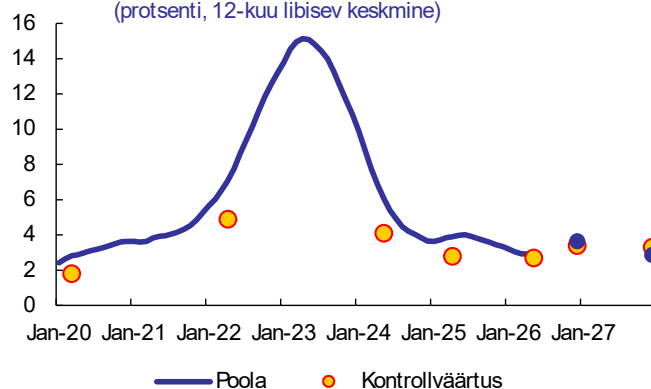
4. POOLA

Õigusaktide kooskõla ja lähenemiskriteeriumide täitmise kohta antud hinnangu põhjal ning asjakohaseid lisategureid arvesse võttes leiab komisjon, et Poola ei täida euro kasutuselevõtu tingimusi.

Poola õigusnormid, täpsemalt seadus Poola keskpanga kohta (NBP (Narodowy Bank Polski) seadus) ja Poola Vabariigi põhiseadus, ei ole täielikult kooskõlas ELi toimimise lepingu artikli 131 nõuetega. Ebakõlad on seotud keskpanga sõltumatusega, rahastamiskeeluga ja keskpanga integreerumisega eurosüsteemiga. Lisaks on NBP seaduses mõningaid puudusi, mis on seotud keskpanga sõltumatusega ja NBP liitumisega eurosüsteemiga seoses EKPSi/EKP ülesannetega, mis on sätestatud ELi toimimise lepingu artikli 127 lõikes 2 ja EKPSi/EKP põhikirja artiklis 3.

Poola ei täida hindade stabiilsuse kriteeriumi. 2026. aasta maile eelnenud 12 kuu jooksul oli keskmine inflatsioonimäär Poolas 2,9 %, mis on veidi kõrgem kui kontrollväärtus 2,7 %. Prognoosi kohaselt peaks keskmine inflatsioonimäär suurenema ja jääma kontrollväärtusest kõrgemaks kuni 2026. aasta lõpuni. Siiski eeldatakse, et see langeb suurema osa 2027. aastast ja jõuab 2027. aasta lõpuks allapoole kontrollväärtust.

Joonis 4a: Poola - inflatsioonikriteerium
(protsenti, 12-kuu libisev keskmine)

Märkus: punktid joonise paremas servas näitavad prognoositavat kontrollväärtust ja 12-kuu keskmist inflatsioonimäära Poolas 2026. aasta detsembris ja 2027. aasta detsembris. 2020., 2022., 2024. ja 2025. aasta kontrollväärtused osutavad eelmistes lähenemisaruannetes arvatud kontrollväärtustele.

Allikas: Eurostat, komisjoni 2026. aasta kevadine majandusprognoos.

Koguinflatsioon langes märkimisväärselt 10,8 %-lt 2023. aastal keskmiselt 3,7 %-le 2024. aastal ja 3,3 %-le 2025. aastal. Enamik inflatsiooni komponente (välja arvatud teenused ja töödeldud toit) aitasid sellele langusele kaasa. Toiduainete hindu mõjutas põhiliste toiduainete ajutise käibemaksu nullmäära järkjärguline kaotamine 2024. aasta märtsi lõpus. 2025. aastal lõppes ka kodumajapidamiste gaasi- ja elektrihindade külmutamine. Pärast aeglustumist 2,5 %ni 2026. aasta jaanuaris ja veebruaris kiirenes THHI inflatsioon järgmise kolme kuu jooksul, jõudes 2026. aasta mais 3,3 %ni, mis tulenes Lähis-Ida konfliktist tingitud üleilmsete toormehindade tõusust, kuid mida leevendas kütusemaksude ajutine vähendamine ja 2026. aasta märtsi lõpus kehtestatud päevane hinnalagi. 2024. ja 2025. aastal oli aastane THHI inflatsioon Poolas keskmiselt kiirem kui euroalal tervikuna.

Tulevikku vaadates peaks inflatsioon 2026. aastal kiirenema, kuid seejärel 2027. aastal aeglustuma, jäädes mõlemal aastal euroala keskmisest kõrgemaks. Komisjoni 2026. aasta kevadise majandusprognoosi kohaselt on aastane THHI inflatsioon 2026. aastal keskmiselt 3,6 % ja 2027. aastal 2,9 %. Inflatsiooniväljavaade on ülemaailmsete toormehindade ja geopoliitilise olukorraga seotud riskide tõttu endiselt ebakindel. Poola tarbijahindade tase oli 2024. aastal ligikaudu 69 % euroala keskmisest, mis osutab sellele, et pikemas perspektiivis on võimalik hinnatasemete edasine lähenemine.

Poola ei täida riigi rahanduse seisundiga seotud kriteeriumi. Poola suhtes on tehtud nõukogu otsus ülemäärase eelarvepuudujäägi olemasolu kohta. Alates 2022. aastast on Poola valitsemissektori eelarve puudujääk ületanud aluslepingus sätestatud kontrollväärtust 3 % SKPst, suurenedes 3,4 %-lt SKPst 2022. aastal 6,4 %-le SKPst 2024. aastal ja 7,3 %-le SKPst 2025. aastal. See tuleneb suurematest avaliku sektori kulutustest, mis on tingitud märkimisväärtetest kaitseinvesteeringutest, suurematest sotsiaaltoetustest (sealhulgas pensionide indekseerimine ning ka uued aktiivse vanema ja lese pensioni programmid), valitsemissektori võla teenindamise kulude suurenemisest, avaliku sektori kõrgematest palkadest ja suurematest kulutustest tervishoiule. Komisjoni 2026. aasta kevadise majandusproгноosi kohaselt väheneb valitsemissektori eelarve puudujääk 2026. aastal 6,5 %-le SKPst, mis tuleneb riiklikult rahastatavate kulude piiramisest ja vastuvõetud kaalutusõigusel põhinevatest tulumeetmetest. 2027. aastal on valitsemissektori eelarve puudujääk prognooside kohaselt 6,3 %.

21. jaanuaril 2025 võttis nõukogu vastu soovitusel, millega kiidetakse heaks Poola riiklik keskpika perioodi eelarve- ja struktuurikava. Selles on esitatud eelarve kohandamise kava neljaks aastaks, kusjuures maksimaalne netokulude kasvumäär on 2025. aastal 6,3 %, 2026. aastal 4,4 %, 2027. aastal 4,0 % ja 2028. aastal 3,5 %. Samuti võttis nõukogu vastu soovitusel ülemäärase eelarvepuudujäägi kõrvaldamiseks. Ülemäärase eelarvepuudujäägi menetluse raames soovitatud maksimaalsed netokulude kasvumäärad olid kooskõlas keskpika perioodi eelarve- ja struktuurikavas sätestatud määradega. Need vastavad ülemäärase eelarvepuudujäägi menetluse raames nõutavale minimaalsele aastasele struktuursele kohandusele vähemalt 0,5 % SKPst. Ülemäärase eelarvepuudujäägi menetluse korrigeerimise tähtaeg on 2028. aasta, mil kava kohane eelarvepuudujääk on 2,9 % SKPst. 2025. aasta juulis aktiveeris nõukogu Poola kaitsekulutuste suurendamiseks riikide vabastusklausli, mis võimaldab Poolal ülemäärase eelarvepuudujäägi menetluse kohasest kohandamiskavast ja keskpika perioodi eelarve- ja struktuurikava netokulude kavast kõrvale kalduda ja neid ületada. 3. juunil 2026 jõudis komisjon järeldusele, et tõhusate meetmete hindamise põhjal Poola ülemäärase eelarvepuudujäägi menetlus peatatakse.

Netokulud peaksid 2026. aastal kasvama 4,0 %, mis jääb alla soovitatud 4,4 % suuruse kasvu. Kumulatiivne kõrvalekalle soovitatud maksimumist on 1,0 % SKPst. Prognoositud kõrvalekalle jääb praeguste kaitsekulutuste prognooside alusel siiski riikide vabastusklausliga võimaldatud paindlikkuse piiridesse.

Valitsemissektori võla suhe SKPsse kasvas 2024. aasta 54,8 %-lt 2025. aastal 59,7 %-le ning peaks kasvama: 2026. aastal 64,5 %-le ja 2027. aastal 68,3 %-le. See on tingitud suurest esmasest eelarvepuudujäägist, suurtest intressikuludest ning võlakoormuse muutuse ja eelarvepositsiooni vahelise erinevuse suurenemisest. Poola võla jätkusuutlikkusega seotud riskid näivad keskpikas perspektiivis suured, kusjuures valitsemissektori võlg peaks prognooside kohaselt pidevalt suurenema ligikaudu 60 %-lt SKPst 2025. aastal ligikaudu 107 %-le SKPst 2036. aastal. Poola eelarveraamistikku reformiti 2024. aastal kaks korda, millega tugevdati Poola eelarvedistsipliini ja riigi rahanduse jätkusuutlikkust, võttes riikliku kulutuste tegemise eeskirja puhul kasutusele eelkorrigeerimismehhanismi, et tagada kooskõla ELi eelarvenõuetega, ning anti eelarvenõukogule ulatuslikud eelarvepoliitika seire volitused.

Joonis 4b. Poola. Valitsemissektori eelarvepositsioon ja võlg

(*) Komisjoni 2026. aasta kevadine majandusprognoos.

Allikas: Eurostat, Komisjoni 2026. aasta kevadine majandusprognoos.

Poola ei täida vahetuskursi kriteeriumi. Poola zlott ei osale vahetuskursimehhanismis. Alates 2000. aasta aprillist on Poola rakendanud ujuva vahetuskursi süsteemi, mis võimaldab keskpangal sekkuda valuutaturul, kui ta peab seda inflatsioonieesmärgi saavutamiseks vajalikuks. Kogu 2024. aasta jooksul püsis zlott suhteliselt stabiilne, olles keskmiselt tasemel 4,31 PLN/EUR. 2025. aasta jaanuarist märtsini zlott tugevnes veidi, 4,25-lt ligikaudu 4,18-le. Sellele järgnes kiire nõrgenemine ja seejärel suhteliselt väikeste kõikumiste periood ligikaudu 4,24 tasemel. Maist 2025 kuni aasta lõpuni püsis vahetuskurss 4,25 PLN/EUR lähedal. Mais 2026 oli PLN/EUR vahetuskurss keskmiselt tasemel 4,25. Võrreldes kahe aasta taguse ajaga oli zlott euro suhtes ligikaudu 1 % tugevam.

Lühiajaliste intressimäärade erinevus euroala intressimääradest suurenes kogu 2024. aastal ja 2025. aasta esimesel kolmel kuul pidevalt, jõudes 2025. aasta märtsis 341 baaspunkti. Sel perioodil jätkas euroala lühiajaline intressimäär langust kooskõlas EKP baasintressimäära leevenemisega, samal ajal kui Poola kolme kuu intressimäär püsis stabiilsena. Alates 2025. aasta maist alustas Poola keskpank lõdvendamistsükli, mille tulemusel vähenes intressimäärade erinevus detsembris oluliselt, langedes 200 baaspunkti. See suundumus jätkus ka 2026. aastal, mil intressimäärade erinevus jõudis mais 162 baaspunkti.

Poola ei täida pikaajaliste intressimäärade lähenemiskriteeriumi. 2026. aasta maile eelnenud 12 kuu keskmine pikaajaline intressimäär oli 5,4 % ehk veidi kõrgem kui kontrollväärtus 5,1 %. Poola pikaajaline intressimäär tõusis 2024. aastal esialgu veidi, jõudes 2024. aasta juunis piirava rahapoliitika ja suure eelarvepuudujäägi tingimustes 5,7 %ni. Selle aja jooksul püsis pikaajaliste intressimäärade vahe võrreldes Saksamaa võrdlusvõlakirjadega suhteliselt stabiilsena, suurenedes 319 baaspunktilt 2024. aasta juulis 355 baaspunkti 2024. aasta detsembris. Alates 2025. aasta jaanuarist on pikaajaline intressimäär järk-järgult langenud, kuigi rahapoliitika lõdvenemise tõttu on esinenud mõningaid kõikumisi, jõudes 2026. aasta mais 5,7 %ni. Selle tulemusena vähenes pikaajaliste intressimäärade vahe võrreldes Saksamaa võrdlusvõlakirjadega 2026. aasta mai jooksul stabiilselt ligikaudu 269 baaspunkti.

Komisjon uuris ka **lisategureid**, sealhulgas maksebilansi muutusi, turgude integreerimist ja institutsioonilist keskkonda. Poola maksebilanss (st jooksev- ja kapitalikonto kokku) halvenes nii 2024. kui ka 2025. aastal peamiselt jooksevkonto vähenemise tõttu, kuna ekspordihinnad langesid kiiremini kui impordihinnad. Maksebilanss muutus 2024. aasta ülejäägist (0,6 % SKPst) 2025. aastal neutraalseks. Poola majandus on nii kaubandussuhete kui ka investeeringute kaudu tugevalt euroalaga lõimunud. Institutsioonilise keskkonnaga seotud valitud näitajate põhjal on Poola selles osas alla euroala liikmesriikide keskmise. Poola finantssektor on väiksem ja vähem arenenud kui euroalal. Selles domineerivad suuresti pangad, mis on ulatusliku välisomanduse kaudu euroala finantssüsteemi hästi integreeritud. Turupõhine rahastamine on vähem arenenud kui euroalal, mis kajastub selles, et aktsiaturg ja erasektori võlakirjaturg on väga väikesed. Makromajandusliku tasakaalustamatuse menetluse raames jõudis komisjon oma 2026. aasta häiremehhanismi aruandes järeldusele, et Poola puhul ei ole vaja teha põhjalikku analüüsi.

Poola taaste- ja vastupidavuskava sisaldab meetmeid mitme struktuurse probleemi lahendamiseks koostöös ELi muude rahaliste vahenditega, sealhulgas ühtekuuluvuspoliitika vahenditega, et suurendada riigi konkurentsivõimet ja soodustada kestlikku majanduskasvu ning vähendada territoriaalset ja sotsiaalset ebavõrdsust. Taaste- ja vastupidavusrahastust saab Poola 2021.–2026. aastal 54,7 miljardi euro ulatuses toetusi ja laene. Poola taaste- ja vastupidavuskava rakendamine on pooleli ja 2026. aasta juuni lõpu seisuga oli välja makstud kokku 34,15 miljardit eurot (ehk 62,4 % kogusummast). Poola taaste- ja vastupidavuskava peamised reformid hõlmavad reforme Poola majanduse süsinikuheite vähendamiseks, võrgutaristu arendamise hõlbustamist, et tagada üldine juurdepääs internetile, ning tervishoiusektori ja tööturuasutuste reformimist. Lisaks eraldatakse Poolale 2021.–2027. aastal ühtekuuluvuspoliitika raames 80,6 miljardit eurot. Ühtekuuluvuspoliitika raames toimuva rahastamise eesmärk on eelkõige veelgi toetada Poola konkurentsivõimet, keskkonnakestlikkust ning oskusi ja sotsiaalset õiglust. Kuigi Poola on teinud ühtekuuluvuspoliitika rakendamisel edusamme, esineb lahendamist vajavaid probleeme endiselt ning piirkondlikud erinevused idapoolsete piirkondade ja ülejäänud riigi vahel jätkuvalt suurenevad.

5. RUMEENIA

Õigusaktide kooskõla ja lähenemiskriteeriumide täitmise kohta antud hinnangu põhjal ning asjakohaseid lisatähtsusi arvesse võttes leiab komisjon, et Rumeenia ei täida euro kasutuselevõtu tingimusi.

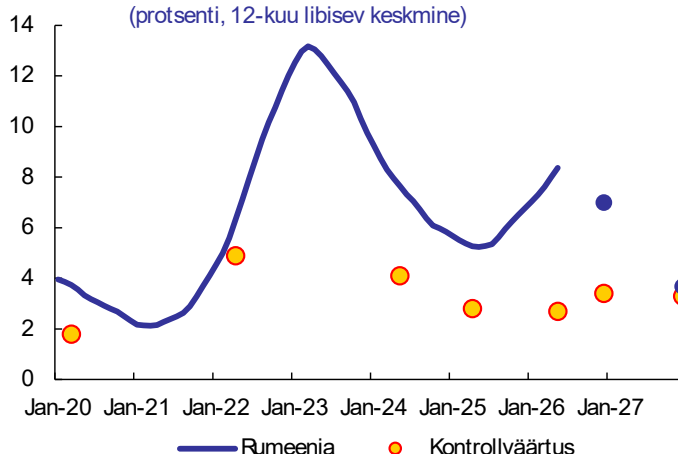
Rumeenia õigusnormid, täpsemalt 28. juuni 2004. aasta seadus nr 312 Rumeenia Panga põhikirja kohta (BNR seadus), **ei ole täielikult kooskõlas** ELi toimimise lepingu artikli 131 nõuetega. Ebakõlad on seotud keskpanga sõltumatusega, rahastamiskeeluga ja keskpanga integreerumisega eurosüsteemiga. Lisaks on BNR seaduses puudusi, mis on seotud BNRi sõltumatusega ja selle integreerumisega eurosüsteemiga seoses EKPSi/EKP ülesannetega, mis on sätestatud ELi toimimise lepingu artikli 127 lõikes 2 ja EKPSi/EKP põhikirja artiklis 3.

Rumeenia ei täida hindade stabiilsuse kriteeriumi. 2026. aasta maile eelnenud 12 kuu jooksul oli keskmine inflatsioonimäär Rumeenias 8,4 %, mis on oluliselt kõrgem kui kontrollväärtus 2,7 %. Prognooside kohaselt peaks keskmine inflatsioonimäär 2026. aasta teisel poolel vähenema, kuid jääma 2026. aasta lõpuks kontrollväärtusest tunduvalt kõrgemaks. Prognoosi kohaselt peaks see 2027. aastal jätkuvalt vähenema, kuid ikkagi jääma kontrollväärtusest kõrgemaks kuni 2027. aasta lõpuni.

Aastane THHI inflatsioon tõusis Rumeenias 2025. aastal 6,8 %-le (2024. aasta 5,8 %-lt). Inflatsioonitempo aeglustumine, mis järgnes 2022. aasta energiahinnašokile, peatus ja pöördus seejärel 2025. aasta keskel. Aastane THHI koguinflatsiooni määr langes 7,3 %-lt 2024. aasta jaanuaris 4,9 %-le 2025. aasta aprillis, tõusis seejärel pidevalt ja märkimisväärselt 8,6 %-le septembris ning püsis sellel tasemel 2025. aasta detsembris. Toiduaine- ja energiahindade tõus oli koguinflatsiooni kiirenemise peamine põhjus. Inflatsiooni kiirenemine 2025. aasta teisel poolel oli suure osas tingitud kodumajapidamiste elektrihinna ülempiiri kaotamisest 2025. aasta juulis koos käibemaksumäära ja aktsiisi tõusuga. Töötlemata toiduainete hinnad tõusid ebasoodsate ilmastikutingimuste mõju tõttu põllumajandusele, samal ajal kui teenuste inflatsioon püsis jätkuvalt kiire tugeva, kuid aeglustuva palgakasvu tõttu 2025. aastal pärast avaliku sektori palgade külmutamist. Energiahindade tõus pärast Lähis-Lda konflikti põhjustas koguinflatsiooni tõusu 8,3 %-lt 2026. aasta veebruaris 9,7 %-le 2026. aasta mais. Rumeenia aastane THHI inflatsioonimäär oli 2024. ja 2025. aastal kõrgem kui euroalal tervikuna.

Komisjoni 2026. aasta kevadise majandusprognoosi kohaselt tõuseb keskmine aastane inflatsioonimäär 2026. aastal veidi, 7,0 %-le, kuid langeb seejärel 2027. aastal 3,7 %-le. Inflatsiooni aeglustumist prognoosiperioodil peaks toetama palgade kasvu jõuline aeglustumine, samal ajal kui energiahindade tõus pidurdab inflatsiooni aeglustumist. Rumeenia suhteliselt madal hinnatase (2024. aastal ligikaudu 61 % euroala keskmisest) osutab sellele, et pikemas perspektiivis on võimalik hinnatasemete lähenemine.

Joonis 5a: Rumeenia - inflatsioonikriteerium
(protsenti, 12-kuu libisev keskmine)

Märkus: punktid joonise paremas servas näitavad prognoositavat kontrollväärtust ja 12-kuu keskmist inflatsioonimäära Rumeenias 2026. aasta detsembris ja 2027. aasta detsembris. 2020., 2022., 2024. ja 2025. aasta kontrollväärtused osutavad eelmistes lähenemisaruannetes arvatud kontrollväärtustele.

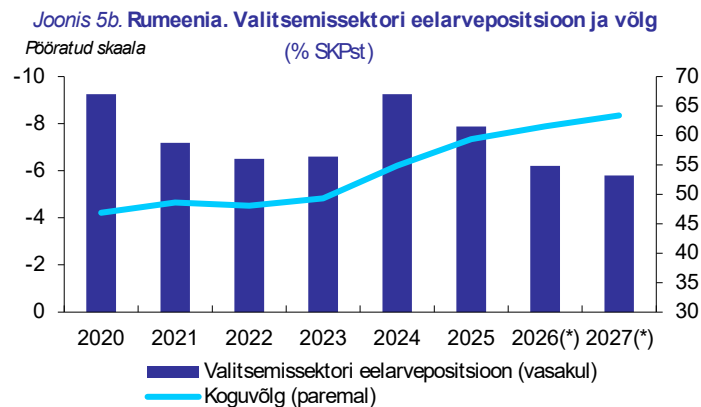
Allikas: Eurostat, komisjoni 2026. aasta kevadine majandusprognoos.

Rumeenia ei täida riigi rahanduse seisundiga seotud kriteeriumi. Rumeenia suhtes on tehtud nõukogu otsus ülemäärase eelarvepuudujäägi olemasolu kohta. 2024. aastal vähenes valitsemissektori eelarve puudujääk 9,3 %-lt SKPst 2025. aastal 7,9 %-le SKPst, kuid jäi siiski selgelt üle aluslepingus sätestatud kontrollväärtuse 3 % SKPst. See paranemine oli tingitud paremast maksulaekumisest ja kahest suurest eelarve konsolideerimise paketist 2025. aastal, mille hinnanguline tulusid suurendav ja kulusid vähendav kogumõju oli ligikaudu 3,7 protsendipunkti SKPst. Komisjoni 2026. aasta kevadise majandusprognoosi kohaselt väheneb valitsemissektori eelarve puudujääk 2026. aastal 6,2 %-le SKPst, mis kajastab eelarvekohanduspakettide kogu 2025. aasta mõju ja 2026. aasta lisatulusid tänu kõrgemale käibemaksule ja aktsiisidele, kõrgemale dividendimaksule, omandimaksu muudatustele ja ravikindlustusmaksude baasi laiendamisele ning jooksvate kulude rangemale kontrollile. 2027. aastal on valitsemissektori eelarve puudujääk prognooside kohaselt 5,8 %.

20. juunil 2025 võttis nõukogu ELi toimimise lepingu artikli 126 lõike 8 alusel vastu otsuse selle kohta, et Rumeenia ei ole võtnud tõhusaid meetmeid ülemäärase eelarvepuudujäägi korrigeerimiseks. Seejärel vaatas nõukogu 8. juulil 2025 läbi Rumeenia ülemäärase eelarvepuudujäägi menetluse kohase eelarve kohandamise kava, mille kohaselt peab Rumeenia hoidma nominaalse netokulude kasvu 2025. aastal alla 2,8 %, 2026. aastal alla 2,6 %, 2027. aastal alla 4,6 %, 2028. aastal alla 4,4 %, 2029. aastal alla 4,2 % ja 2030. aastal alla 4,0 %. Need maksimaalsed netokulude kasvumäärad võrduvad aastase kohandusega ligikaudu 2 protsendipunkti aastas 2025. ja 2026. aastal ning seejärel ligikaudu 1 protsendipunkti, mis ületab ülemäärase eelarvepuudujäägi menetluse raames nõutavat minimaalset aastast struktuurset kohandust vähemalt 0,5 % SKPst. Ülemäärase eelarvepuudujäägi menetluse kohase eelarve kohandamise tähtaeg on 2030. aasta, mil ELi toimimise lepingu artikli 126 lõike 7 kohase 2025. aasta juulis läbi vaadatud soovitusel kohane eelarvepuudujääk on 2,8 % SKPst. 2025. aasta juuli muudetud soovitusel asendati Rumeenia keskpika perioodi eelarve- ja struktuurikava algne netokulude kava, mis on ülemäärase eelarvepuudujäägi menetluse raames tehtava seire operatiivne võrdlusalus, samas kui kava pikendatud kohandamisperioodi aluseks olevad reformid ja investeeringud jäävad jõusse ja komisjon jälgib neid jätkuvalt. 3. juunil 2026 jõudis komisjon järeldusele, et Rumeenia on võtnud nõukogu soovitusel järgimiseks tõhusaid meetmeid, ja seepärast ülemäärase eelarvepuudujäägi menetlus peatati. Netokulud peaksid 2026. aastal suurenema 1,8 %, mis jääb allapoole nõukogu soovitatud 2026. aasta ülemäärast (2,6 %), ning kumulatiivne netokulude kasv peaks 2026. aastaks jääma soovitatud kumulatiivse ülemäärast (5,5 %) piiresse.

Valitsemissektori võla suhe SKPsse kasvas 2024. aasta 54,8 %-lt SKPst 2025. aastal 59,3 %-le ning peaks veelgi kasvama: 2026. aastal 61,6 %-le ja 2027. aastal 63,4 %-le, mis on tingitud

suurest esmasest eelarvepuudujäägist ja kasvavatest intressimaksetest. Rumeenia võla jätkusuutlikkusega seotud riskid näivad keskpikas perspektiivis olevat suured, kuna valitsemissektori võlg kasvab prognoosi kohaselt kiiresti ja jõuab 2036. aastaks ligikaudu 90 %ni SKPst. Rumeenia eelarveraamistiku osas esineb endiselt tõsisid puudusi seoses töötajate värbamisega eelarvenõukogusse ja avaliku sektori investeeringute haldamisega.

(*) Komisjoni 2026. aasta kevadine majandusprognoos.

Allikas: Eurostat, Komisjoni 2026. aasta kevadine majandusprognoos.

Rumeenia ei täida vahetuskursi kriteeriumi. Rumeenia leu ei osale vahetuskursimehhanismis. Rumeenia kasutab vahetuskursi järkjärgulise muutmise süsteemi, mis võimaldab keskpangal valuutaturul sekkuda. BNR on kasutanud vahetuskursi stabiilsust olulise mehhanismina finantsstabiilsuse tagamiseks ja inflatsiooniootuste kinnistamiseks. 2024. aastal oli leu euro suhtes suhteliselt stabiilne ja nõrgenes 2025. aastal. 2025. aasta mais põhjustas kapitali väljavoolu surve suurema poliitilise ebakindluse tingimustes leu järsu nõrgenemise: leu nõrgenes euro suhtes eelmise kuuga võrreldes 2 %. Sellele järgnes aasta teisel poolel mõõduka volatiilsuse periood. 2026. aasta mais oli leu euro suhtes ligikaudu 5 % nõrgem kui kaks aastat varem. Lühiajaliste intressimäärade vahe võrreldes euroalaga suurenes 2024. aasta augustist 2025. aasta juunini märkimisväärselt (ligikaudu 300 baaspunkti võrra), kajastades pausi BNRi baasintressimäära muutustes 2024. aasta keskel ja euroala rahapoliitika lõdvendamist. Vahe suurenes veelgi hiliskevald Rumeenia rahaturule avalduva surve tõttu ja jõudis 2025. aasta juunis kõrgeimale tasemele, ligikaudu 515 baaspunkti. Seejärel vähenes see 2025. aasta teisel poolel ja 2026. aasta alguses pidevalt, kajastades Rumeenia rahaturu paranenud likviidsustingimusi. 2026. aasta mais küündis see 362 baaspunkti.

Rumeenia ei täida pikaajaliste intressimäärade lähenemise kriteeriumi. 2026. aasta mail eelnenud 12 kuu keskmine pikaajaline intressimäär oli 6,7 % ehk tublisti kõrgem kui kontrollväärtus 5,1 %. Rumeenia pikaajaline intressimäär tõusis järk-järgult kogu 2024. aasta jooksul, jõudes 2025. aasta jaanuaris 7,1 %ni. Pärast mõningast langust 2025. aasta esimestel kuudel hakkas see aprillis taas tõusma, mida soodustas suurenenud tururiskikartlikkus eelarvepuudujäägi suurenemise tõttu ja investorite mure eelarve konsolideerimise väljavaadete pärast. Pärast seda, kui valitsus võttis vastu eelarve konsolideerimise meetmed, langes pikaajaline intressimäär 2025. aasta teisel poolel pidevalt. 2026. aasta esimese viie kuu jooksul oli Rumeenia pikaajaline intressimäär üldjoontes stabiilne, olles 2026. aasta mais 6,2 %. Pikaajalise intressimäära vahe võrreldes Saksamaa võrdlusvõlakirjaga oli 2026. aasta mais 312 baaspunkti, olles oluliselt väiksem kui 2025. aasta juuni tipptase 485 baaspunkti.

Komisjon uuris ka **lisategureid**, sealhulgas maksebilansi muutusi, turgude integreerimist ja institutsioonilist keskkonda. Rumeenia maksebilanss (st jooksev- ja kapitalikonto kokku) paranes veidi -6,7 %-lt SKPst 2024. aastal -6,0 %-le SKPst 2025. aastal; see tulenes peamiselt kapitalikonto ülejäägi suurenemisest tänu ELi vahendite paremale kasutamisele. Rumeenia jooksevkonto puudujääk püsis märkimisväärne - 2025. aastal 7,9 % SKPst - hoolimata väikesest vähenemisest aasta teisel poolel eelarve konsolideerimise ja väiksema sisenõudluse tõttu. Rumeenia majandus on kaubandussuhete ja investeeringute kaudu tugevalt euroalaga lõimunud. Institutsioonilise keskkonnaga seotud valitud näitajad osutavad,

et Rumeenia tulemused on paljude euroala liikmesriikidega võrreldes selles valdkonnas kehvemad. Rumeenial on probleeme sellistes valdkondades nagu korruptsiooni kontrollimine. Rumeenia finantssektor on väiksem ja vähem arenenud kui euroalal. Rumeenia finantssektor on euroala finantssüsteemi hästi integreeritud, eelkõige tänu ulatuslikule välisomandusele riigi pangandussüsteemis. Siiski on turupõhine rahastamine vähem arenenud kui euroalal, mis kajastub selles, et aktsiaturg ja erasektori võlakirjaturg on väga väikesed. Makromajandusliku tasakaalustamatuse menetluse raames jõudis komisjon 2026. aasta häiremehhanismi aruandes järeldusele, et Rumeenia puhul on vaja teha põhjalik analüüs. Põhjaliku analüüsi käigus jõuti järeldusele, et Rumeenia seisab jätkuvalt silmitsi suurest eelarvepuudujäägist ja maksebilansi puudujäägist tuleneva haavatavusega, hoolimata olukorra paranemisest alates 2025. aasta teisest poolest. Samal ajal on vähenenud palga- ja kulusurve, millel võib olla positiivne mõju kulupõhisele konkurentsivõimele. Rumeenia valitsemissektori eelarve suur puudujääk on olnud suure maksebilansi puudujäägi ja laenuvajaduse peamine põhjus. 2025. aastal algatatud eelarve konsolideerimise protsess aitab vähendada Rumeenia haavatavust ja peaks prognooside kohaselt jätkuma. Võttes arvesse põhjalikus analüüsis esitatud hinnangut, leiab komisjon oma teatises 2026. aasta Euroopa poolaasta kevadpaketi kohta, et Rumeenias esineb jätkuvalt ülemäärane makromajanduslik tasakaalustamatus.

Rumeenia taaste- ja vastupidavuskava sisaldab meetmeid mitme struktuurse probleemi lahendamiseks koostöös ELi muude rahaliste vahenditega, sealhulgas ühtekuuluvuspoliitika vahenditega, et suurendada riigi konkurentsivõimet ja stimuleerida kestlikku majanduskasvu ning vähendada territoriaalset ja sotsiaalset ebavõrdsust. Pärast taaste- ja vastupidavuskava läbivaatamist 2025. aastal on Rumeenia taaste- ja vastupidavusrahastu rahastamispakett aastatel 2021–2026 ligikaudu 21,4 miljardit eurot, sealhulgas 13,5 miljardit eurot toetustena ja 7,8 miljardit eurot laenudena. Läbivaadatud kava vähendas oluliselt laenukomponenti 14,9 miljardilt eurolt 7,8 miljardile eurole tulenevalt rakendamise viivitustest ja selliste meetmete vähendamisest, mida ei peetud enam täielikult saavutatavaks. Rumeenia oli 2025. aasta lõpuks esitanud neli maksetaotlust. 2026. aasta juuniks oli välja makstud kokku ligikaudu 60 % kogu rahastamispaketist. Rumeenia taaste- ja vastupidavuskava peamised reformid puudutavad pensione, söe- ja pruunsõeenergia tootmise süsinikuheite vähendamist ja järkjärgulist lõpetamist, riigi omanduses olevaid ettevõtteid, maksuhaldust ja maksureformi ning sotsiaal- ja tervishoidu. Lisaks eraldatakse Rumeeniale 2021.–2027. aastal ühtekuuluvuspoliitika raames 33,7 miljardit eurot. Ühtekuuluvuspoliitika raames rahastamise eesmärk on täiendavalt toetada Rumeenia konkurentsivõimet ja ülespoole suunatud sotsiaalset lähenemist, sealhulgas investeeringuid teadusuuringutesse, innovatsiooni ja VKEdes konkurentsivõimet, rohepöoret ja õiglast üleminekut, tööturuasutuste ajakohastamist, oskuste arendamist, hariduse ja koolituse kvaliteedi ja kaasavuse parandamist ning samuti vaesuse vähendamist. Rumeenia on teinud ühtekuuluvuspoliitika rakendamisel edusamme, kuid lahendamist vajavaid probleeme esineb endiselt ning pealinnapiirkonna ja muude piirkondade vahel ning linna- ja maapiirkondade vahel püsivad investeeringute ja tööhõive osas märkimisväärsed territoriaalsed erinevused.

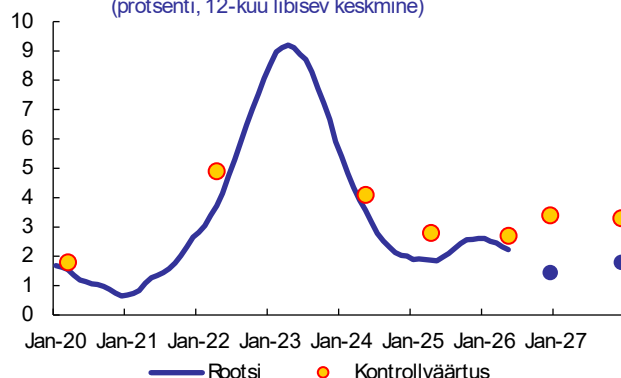
6. ROOTSI

Õigusaktide kooskõla ja lähenemiskriteeriumide täitmise kohta antud hinnangu põhjal ning asjakohaseid lisatähtsusi arvesse võttes leiab komisjon, et Rootsi ei täida euro kasutuselevõtu tingimusi.

Rootsi õigusnormid, täpsemalt uus seadus keskpanga kohta (Riksbanki seadus), **ei ole täielikult kooskõlas** ELi toimimise lepingu artikli 131 nõuetega. Ebakõlad ja puudused püsivad seoses keskpanga sõltumatusena, rahastamiskeeluga ja keskpanga integreerumisega EKPSiga, pidades silmas Riksbanki eesmärgi ning EKPSi/EKP ülesandeid, mis on sätestatud ELi toimimise lepingu artikli 127 lõigetes 1 ja 2 ja EKPSi/EKP põhikirja artiklites 2 ja 3.

Rootsi täidab hindade stabiilsuse kriteeriumi. 2026. aasta maile eelnenud 12 kuu jooksul oli keskmine THHI inflatsioonimäär Rootsis 2,2 % ehk alla kontrollväärtuse 2,7 %. Prognooside kohaselt väheneb see 2026. aasta lõpuks ja suureneb 2027. aastal veidi, kuid peaks mõlemal aastal jääma alla kontrollväärtuse.

Joonis 6a: Rootsi - inflatsioonikriteerium
(protsenti, 12-kuu libisev keskmine)

Märkus: punktid joonise paremas servas näitavad prognoositavat kontrollväärtust ja 12-kuu keskmist inflatsioonimäära Rootsis 2026. aasta detsembris ja 2027. aasta detsembris. 2020., 2022., 2024. ja 2025. aasta kontrollväärtused osutavad eelmistes lähenemisaruannetes arvatud kontrollväärtustele.

Allikas: Eurostat, komisjoni 2026. aasta kevadne majandusprognoos.

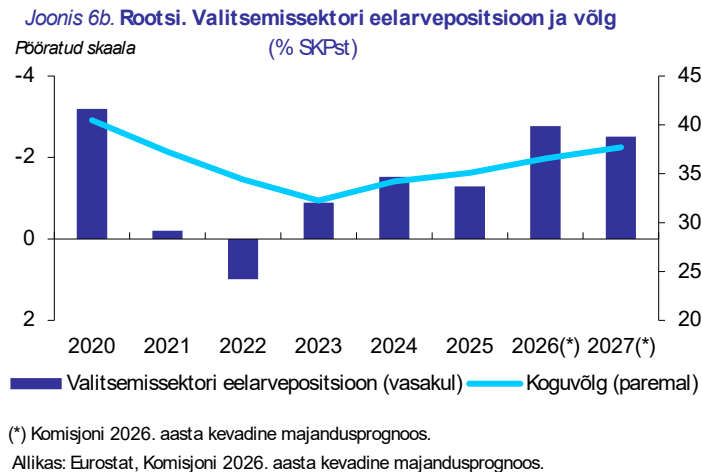
Rootsi keskmine aastane THHI inflatsioonimäär oli 2024. aastal 2,0 % ja suurenes 2025. aastal 2,6 %-le. Need inflatsioonimäärad olid üldjoontes kooskõlas euroala omadega. Madalamad energiahinnad, baasefekt ja mõõdukas palgakasv, mis tulenes mõõdukatest mitmeaastastest palgakokkulepetest, aitasid mõlemal aastal inflatsiooni aeglustada. Toiduainehindade tõusu järsk aeglustumine 2024. aastal ja tööstuskaupade (v.a energia) hinnatõusu selge pidurdumine mõlemal aastal aitasid samuti kaasa koguinflatsiooni aeglustumisele, samal ajal kui teenuste inflatsioon jäi kiireks, kuigi aeglustus 4,9 %-lt 2024. aastal 3,8 %-le 2025. aastal. 2025. aastal tõid mõnevõrra kõrgemad toidu- ja energiahinnad kaasa koguinflatsiooni kiirenemise. Krooni tugevama tegeliku vahetuskursi hilinev mõju 2024. aastal aitas pidurdada imporditud kaupade ja teenuste hinnatõusu. THHI inflatsioon aeglustus 2026. aasta esimestel kuudel, kuna alates aprillist kaalus toidu ja kütuste kaudsete maksude märkimisväärne vähenemine koos nõrga alusinflatsiooniga üles Lähis-Ida konflikti mõju.

Komisjoni 2026. aasta kevadise majandusprognoosi kohaselt aeglustub keskmine aastane inflatsioon 2026. aastal ligikaudu 1,5 %-le ja kiireneb 2027. aastal veidi, jõudes 1,8 %-le. Inflatsiooni areng 2026. aastal kajastab kõrgemate impordihindade mõju, eelkõige naftatoodete puhul, mida osaliselt tasakaalustavad käibemaksu- ja aktsiisikärped, mõõdukas palgatõus ja tugevama krooni hilinev mõju, kusjuures eritegurite mõju peaks 2027. aastal vähenema. Rootsi hinnatase on suhteliselt kõrge (2024. aastal ligikaudu 110 % euroala keskmisest).

Rootsi täidab riigi rahanduse seisundiga seotud kriteeriumi. Rootsi suhtes ei ole tehtud nõukogu otsust ülemäärase eelarvepuudujäägi olemasolu kohta. Valitsemissektori eelarve puudujääk vähenes 2024. aasta 1,5 %-lt SKPst 2025. aastal veidi, jõudes 1,3 %-le SKPst, kajastades tagasihoidlikku majanduskasvu. Komisjoni 2026. aasta kevadise majandusprognoosi kohaselt peaks valitsemissektori eelarve puudujääk jõudma 2026. aastal 2,8 %ni SKPst, kuna kogutulu väheneb. 2027. aastal on valitsemissektori eelarve puudujääk prognooside kohaselt 2,5 %.

21. jaanuaril 2025 võttis nõukogu vastu soovitus, millega kiidetakse heaks Rootsi riiklik keskpika perioodi eelarve- ja struktuurikava. Kava hõlmab ajavahemikku 2025–2028 ja selles on sätestatud netokulude kasvu ülemmäär neljaks aastaks, kusjuures netokulude maksimaalsed kasvumäärad on 2025. aastal 4,0 %, 2026. aastal 4,4 %, 2027. aastal 4,4 % ja 2028. aastal 4,6 %. Komisjon jõudis 3. juunil 2026 järeldusele, et netokulud peaksid 2026. aastal kasvama 6,5 %, mis on üle soovitatud 4,4 % suuruse kasvu. Kumulatiivne kõrvalekalle üle soovitatud maksimumi on aastas 1,0 % SKPst. 2024., 2025. ja 2026. aasta kokkuvõttes jääb netokulude kumulatiivne kasvumäär siiski alla soovitatud maksimaalse kasvumäära. Netokulud peaksid 2026. aastal suurenema 6,5 %, mis jääb ülespoole nõukogu soovitatud 2026. aasta ülemmäära (4,4 %), ning kumulatiivne netokulude kasv peaks 2026. aastaks jääma soovitatud kumulatiivse ülemmäära (15,5 %) piiresse.

Valitsemissektori võla suhe SKPsse kasvas 2024. aastal 34,1%-lt SKPst 2025. aastal 35,1%-le ning peaks veelgi kasvama: 2026. aastal 36,5 %-le ja 2027. aastal 37,7 %-le, mis on tingitud suurest esmasest eelarvepuudujäägist. Rootsi võla jätkusuutlikkusega seotud riskid näivad keskpikas perspektiivis olevat väikesed, kuigi prognoosi kohaselt suureneb valitsemissektori võlg 2036. aastaks ligikaudu 44 %-le SKPst. Rootsil on tugev eelarveraamistik koos selgete eeskirjade ja keskpika perioodi fookusega, mis hoiab võla tasemel 35 % SKPst.

Rootsi ei täida vahetuskursi kriteeriumi. Rootsi kroon ei osale vahetuskursimehhanismis. Rootsi kasutab ujuva vahetuskursi süsteemi, mis võimaldab keskpangal valuutaturul sekkuda. Pärast krooni pikka nõrgenemist euro suhtes (8,3 Rootsi kroonilt euro kohta 2012. aasta augustis 11,8 Rootsi kroonile euro kohta 2023. aasta septembris) taastus kroon 2024. ja 2025. aastal mõnevõrra, jõudes 2026. aasta veebruaris 10,6 Rootsi kroonini euro kohta, enne kui nõrgenes taas veidi. Kolme kuu STIBORi ja Euribori intressivahe on viimastel aastatel olnud volatiilne. Pärast lühikest, kuid järsku suurenemist 2022. aastal vähenes see uuesti, muutudes 2024. aasta teisel poolel negatiivseks. Sellest ajast alates on see kõikunud vahemikus -20 kuni 20 baaspunkti, st märkimisväärselt vähem kui 2022. aastale eelnenud aastatel (ligikaudu 50 baaspunkti). 2026. aasta mais oli vahe -21 baaspunkti ja vahetuskurss oli 10,9 SEK/EUR ehk 7 % tugevam kui kaks aastat varem.

Rootsi täidab pikaajaliste intressimäärade lähenemise kriteeriumi. 2026. aasta maile eelnenud 12 kuu keskmine pikaajaline intressimäär oli Rootsis 2,6 %, mis on tunduvalt alla kontrollväärtuse 5,1 %. Pärast märkimisväärselt tõusu 2022. ja 2023. aastal langesid Rootsi pikaajalised intressimäärad 2024. aastal ja jõudsid 2025. aastal taas 2023. aasta tasemele. Alates 2024. aasta algusest on pikaajaline intressimäär kõikunud vahemikus 2,2–2,8 %. Intressivahe võrreldes Saksamaa võrdlusvõlakirjadega jäi suhteliselt väikeseks, kusjuures 2024. ja 2025. aastal esines mõningast volatiilsust. Üldiselt on vahe viimastel aastatel vähenenud ja muutus 2024. aastal veidi negatiivseks, jõudes 2024. aasta juulis -34 baaspunkti. Seejärel suurenes see veidi kuni 2026. aasta jaanuarini ja vähenes seejärel järk-järgult, olles 2026. aasta mais -31 baaspunkti.

Komisjon uuris ka **lisategureid**, sealhulgas maksebilansi muutusi, turgude integreerimist ja institutsioonilist keskkonda. Rootsi maksebilanss (jooksev- ja kapitalikonto kokku) püsis ülejäägis, olles 2024. aastal 7,0 % SKPst ja 2025. aastal 6,2 % SKPst. Rootsi majandus on kaubandussuhete ja investeringute kaudu tugevalt euroalaga lõimunud. Institutsioonilise keskkonnaga seotud valitud näitajad osutavad, et Rootsi tulemused on paljude euroala liikmesriikidega võrreldes selles valdkonnas paremad. Rootsi finantssektor on kõrgelt arenenud ja euroala finantsüsteemi hästi integreeritud. Finantssektoris domineerib pangandus, kuigi kindlustus ja pensionifondid moodustavad sellest märkimisväärse osa. Lisaks on Rootsis üks ELi kõige arenenumaid krediidi- ja aktsiaturge ning turupõhise rahastamise osakaal on liikmesriikide seas üks suuremaid. Makromajandusliku

tasakaalustamatuse menetluse raames jõudis komisjon oma 2026. aasta häiremehhanismi aruandes järeldusele, et Rootsi puhul on vaja teha põhjalik analüüs. Selle käigus jõuti järeldusele, et Rootsis esineb haavatavusi, mis on seotud riigi kinnisvaraturuga ja erasektori suure võlaga. Kuigi eluasemehindade tõus on 2022. ja 2023. aasta tasemega võrreldes mõnevõrra aeglustunud, on kodumajapidamiste finantsvõimendus endiselt suur ja peaks veelgi suurenema. Kuigi finantssektor on kinnisvaraga seotud riskidele väga avatud, on finantssektor kasumlik ja on loonud märkimisväärsed kapitalipuhvrid negatiivsete suundumuste puhuks. Eluasemete pakkumine on endiselt jäik, üüriturul on toimunud piiratud reformid, mis on toonud kaasa pikad ootejärjekorrad ja madala vabade pindade määra võrreldes teiste ELi riikidega. Võttes arvesse põhjalikus analüüsis esitatud hinnangut, leiab komisjon oma teatises 2026. aasta Euroopa poolaasta kevadpaketi kohta, et Rootsis ei esine enam ülemäärast makromajanduslikku tasakaalustamatust.

Rootsi taaste- ja vastupidavuskava sisaldab meetmeid mitme struktuurse probleemi lahendamiseks koostöös ELi muude rahaliste vahenditega, sealhulgas ühtekuuluvuspoliitika vahenditega, et vähendada territoriaalset ja sotsiaalset ebavõrdsust. Taaste- ja vastupidavusrahastust saab Rootsi 2021.–2026. aastal 3,4 miljardit eurot. Rootsi esitas oma teise maksetaotluse 2026. aasta jaanuaris. Rootsi taaste- ja vastupidavuskava peamised investeeringud ja reformid hõlmavad investeeringuid kasvuhoonegaaside heidet vähendava tehnoloogia ja taristu rahastamisse, eluasemete soojustamisse, eakatehooldajate koolitusse ja lairibaühenduse kasutuselevõttu hõredalt asustatud piirkondades. Esimene väljamakse taaste- ja vastupidavusrahastust tehti 2025. aasta juulis ning ülejäänud 2026. aasta maksed on hindamisel. Lisaks eraldatakse Rootsile 2021.–2027. aastal ühtekuuluvuspoliitika raames 2,4 miljardit eurot. Ühtekuuluvuspoliitika raames rahastamise eesmärk on eelkõige veelgi parandada teadusuuringute ja innovatsiooni tingimusi, luua võimalusi ettevõtluseks ja puhtale tööstusele üleminekuks ning toetada digipööret, rahvusvahelistumist ja konkurentsivõimet. Kuigi Rootsi on teinud ühtekuuluvuspoliitika rakendamisel edusamme, esineb endiselt lahendamist vajavaid probleeme ning pealinnapiirkonna ja muude piirkondade vahel püsivad erinevused.